

Foto N. N.

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

LI. LETNIK ŠT. 2 MAJ 1968

Tito na lovu v Sloveniji

Iz zapisov Ceneta Kranjca, objavljenih ob 70-letnici predsednika Tita v »Delu«, 25. maja 1962

»Še bom prišel«

Bilo je spomladi pred dobrim desetletjem, ko je prišel maršal prvič na lov v Slovenijo. Na velikega petelina na Pokljuko. Takrat je bila Pokljuka še požgana in maršal je prenočil v pastirski bajti, ki je še stala v visokogorski pokrajini. Pastir, ki še danes biva v njej, velikokrat pove, da je v bajti »nekoč bil Tito, zdaj sem pa jaz«. Ta bajta ni bila posebno udobno zavetišče: pastirji, ki jih je gora utrdila, ne čutijo ne vetra ne mraza.

Zjutraj je maršal petelina slišal — a petelin je odletel. Žal mu je bilo za njim in žal za visogorski svet, ki ga je prvič videl.

Čez dober teden se je vrnil.

Takrat petelin ni odletel.

Še tisto jutro je maršal odšel na Lipanco. Na lov na ruševca. Pot je bila naporna. Mehki sneg se je udiral in zato je bil počitek po kratki noči in taki poti zelo potreben.

Čez dan je lovec do ruševčevega rastišča s krplji stlačil sneg in naslednje jutro je bil maršal že pred svitom v koči.

Priletela sta dva ruševca. Dobro sta pela, kar pol ure. Maršal ju je poslušal in gledal. Šele ko se je eden preletel, je drugega ustrelil. Bil je zelo lep ruševac s petimi popolnimi krivci.

»Še bom prišel!« so bile njegove besede, ko je odhajal v dolino.

In je prišel. Bilo pa je slabo vreme, dan za dnem vihar. Veter je lomil drevje. Kljub temu je šel Tito vsako jutro in vsak večer na rastišče.

Petelin ni pel.

»Prihodnjič bomo prinesli petelina iz doline, pa bo pel,« je pripomnil neko tisto jutro, a se je takoj potolažil: »Morda bo pa veter le ponehal, pa bomo dobili črnega trubadurja.«

Dobil ga je peto jutro.

»Zjutraj bo bolj etično!«

Tovariš maršal pride na Pokljuko in v Triglavsko pogorje zelo rad, zelo rad na lov, prav tako rad pa v gorski svet.

»Kako je mogla taka bukev zrasti v tej višini, taka bukev s takim listjem? V dolini so bukve šibkejše,« pravi, ko pride v poključski gozd. Čudi se trideset metrov visokim smrekam ter pohvali gozdarje, ki skrbе za gozd, za pota in za to, da hudourniki ne trgajo zemlje.

»Gozd je največje naše premoženje,« je rekel ob neki priložnosti. »Varujte te predele Trente in gojite divjad! To je najlepši kraj, kar sem jih kdaj videl,« je rekel ob drugi priložnosti na Vršiču.

Ko je začel hoditi na Pokljuko, je nosil škornje, ki pa mu niso bili všeč. Žulili so ga. Lovci, ki so hodili z njim, in gozdarji, ki jih je srečaval, niso imeli teh težav. Lahko so hodili, a bili so drugače obuti. Zato je rekel tovarišu Matiji, zvestemu lovskega tovarišu: »Bodi kot ljudje, ki imajo izkušnje! Poglej lovce in gozdarje!« Od tedaj maršal na lovu nima več škornjev, obut je v gozdarice z volnenimi golenkami.

Na lovu na petelina je noč kratka. Če greš večer na rastišče, je ura že pozna, ko se vrneš v koč. Ob dveh ali malo kasneje je treba vstati. Zato je maršal mnenja, »da med lovom na petelina ni spanja«. Kratke ure pred lovom najraje igra tarok ali preferanco. Igra resno in soigravce opozori, »da se ne pusti goljufati. Kdor bo plačal cviček, naj pošteno izgubi!« Tito pije na lovu samo cviček, »najbolj pametno pijačo«.

Ko je bil neki večer na rastišču in je petelin priletel na gred ter zaklepal, je lovec maršala takoj pogledal. Maršal je uganil njegove misli in rekel: »Ne bova sedaj, pa čeprav poje. Ne bi se pregrešila, ravnala bi po lovsko, toda zjutraj je bolj etično!« Lovsko pravilo je namreč, da se petelin strelja zjutraj, ko brusi, ko ga lovec naskoči na strelno razdaljo.

Zjutraj pa petelin odleti in maršal je tegale mnenja:

»Prav ima, če je odletel. To je edino njegovo orožje, samo s tem si lahko pomaga.«

»Pridem na zalaz!«

Tovariš maršal strelja na sigurno, za divjad pa se hoče tudi potruditi.

Bilo je na Vršiču.

Maršal je potoval čez Vršič in ni imel namena iti na lov. Lovci pa so le poskrbeli, da bi imel na lepi gorski poti tudi lovski užitek. Opazili so gamsa in ga prav blizu prelaza čez Vršič »privezali«, kakor pravimo; skrbeli so skratka, da ga nihče ni pregnal s kraja, kjer se je pasel.

Ko se je maršal na Vršiču ustavil, so mu povedali, da je gams prav blizu. Vse pa kaže, da je maršal že nekaj vedel. Takole je odgovoril:

»Na gamsa, ki je že tri dni zastražen, ne grem. Pridem drugič na zalaz!«

Bilo je na silvestrovo, zadnji dan leta. Maršal je bil na lovu že od jutra. Dovolj je bilo divjadi in vesel je je bil, a bila je sama mladina. Nič primerne za strel.

Foto M. Kemperle

Predsednik Tito lani na Krvavcu

Za rojstni dan še mnogo let dober pogled!

Šele proti večeru sta se pokazala dva kozla. Podila sta se pod stenami. Maršal ju je dolgo opazoval, in šele ko je eden odskočil, je streljal. Ko se je zvečer poslavljal od planin, se je iz doline ozrl proti zasneženim vrhovom. Odkril se je, pomahal s klobukom in vedro rekel:
»Sedaj gremo. Gamsi, srečno novo leto!«

Prvi medved

Ko je prišel maršal prvič na Kočevsko na lov na divje prašiče, se na stojišču nekako ni znašel. Stojišče je bilo na ozki preseki, nad njo grmovje, pod njo gošča, nobenega pravega razgleda. Lovec mu je rekel, da je stojišče dobro:
»Prašiči gredo po goščavi, zelo neradi pridejo po čistini. Taka je Kočevska.« Maršal je verjel lovčevim besedam in začel spoznavati novo lovsko pokrajino.

Na Kočevskem je uplenil prvega medveda, bil večkrat na pogonih na divje prašiče, nekajkrat pa je prišel tudi na divjega petelina in srnjaka. Ko so čakali medveda, je lovec, neprespan, saj se je že nekaj dni trudil, da bi lov uspel, na preži zaspal. Trdno zaspal, kar ne bi bilo nič hudega, toda začel je tudi smrčati. Bil je torej v globokem spanju in ni ga bilo mogoče zbuditi, s preže spraviti pa tudi ne, saj bi tako lov pokvarili. Maršalu to seveda ni bilo všeč in je zato vprašal, če ima smisel čakati.

Medved pa je kljub temu prišel. Bil je močan medved, poltretji stot težak. Maršal si ga je, kot vsak plen, podrobno ogledal. Maršal vsak plen ceni, več, spoštuje. Ne vem, če je kaj divjadi, ki jo je uplenil v loviščih, ki jih opisujem, da ne bi šla k preparatorju; ne samo za spomin — za neko zaokroženo življenje, ki ga človek potrebuje.

»Res je revež«

Ko je prišel maršal na Kočevsko na srnjaka, je imel lovec vse pripravljeno. Pregledal je prežo, popravil to in ono in tako o uspehu ni dvomil, saj so srnjaki dobro izstopali.

Ko so zvečer že blizu preže, pa je pot pregrajena z dober meter visokim plotom. Dopoldne plota še ni bilo, čez dan so ga morali postaviti. Da bi ga vsaj lahko obšli, premišljuje lovec: Pa ne gre, levo in desno je neprehodna goščava. Kaj sedaj? Ko lovec gleda, kaj bi ukrenil, pa je Tito že na drugi strani.

S prežo je bilo sicer vse v redu, toda ta večer srnjad ni izstopala. Šele v mraku se prikaže rdeča lisa.

»Ali je pravi?«

»Ni,« odgovori lovec.

»Toda kasno je že. Kar dajte, da ne bomo brez plena!« svetuje spremljevalec.

Maršal na te besede strelja.

Res ni bil pravi. Bila je prav slaba žival.

»Res je revež!« je menil maršal.

»To pa je trofej!«

Maršal je bil na lovu tudi pri Ani nad Tržičem, kjer živi kolonija kozorogov.

Kakih deset let bo, ko je lovec, ki skrbi za kozoroge, opazil kozla, ki je bil že zelo star. Ocenil ga je na osemnajst do devetnajst let. Bil je eden redkih kozorogov, ki so v naših Karavankah preživeli drugo svetovno vojno. Držal se je sam zase, umaknil se je že od življenja v tropu.

Lovcu so naročili, naj kozoroga opazuje. Ko se bo kje nekoliko bolj ustalil, naj sporoči, da bo prišel kdo na lov. Lovec, vesten kot je, je skrbno pazil na kozoroga in že »sam malo misli«, katerega lovca bo vodil nanj.

Maršal je prišel sredi dopoldneva, malo pred novim letom. Kozorog pa, ki je bil zjutraj še v robah, se je umaknil v plaz. Tako je bilo treba na hitro narediti za lov nekoliko drugačen načrt. Na stojišče so gazili po snegu, ki je segal čez kolena. Kozorogi, ki jih je bilo v plazju več, so lovce hitro začutili in se začeli umikati proti grebenu. Skoraj vsi so bili na strelni daljavi, tudi dobri kozli, a maršal ni streljal. Šele ko so se prvi kozorogi ustavili na grebenu, je krenil za njim tudi stari kozel.

Na kakih 150 m se je ustavil in maršal je streljal.

»Zadet je, a bo treba še enkrat streljati,« opomni lovec. Po drugem strelju kozorog pade.

Maršal ga je bil nenavadno vesel. Podrobno si je ogledal njegove roge in rekel:

»Da, to pa je trofej!«

Ko so mu dali vejico ruševja, je pripomnil, da je kozorog trda žival.

Ko so kozoroga naložili, je maršal povabil lovce in spremstvo v gostilno. Prav takrat so orali cesto. Bilo je pet ali šest parov konj. Tudi orače je povabil v lovsko družbo. Kmalu je nastalo prav domače razpoloženje. Maršal je pripovedoval, da je po teh krajih že hodil. Iz Kamnika se je do Tržiča pripeljal s kolesom, odtod pa ga je čez Puterhof vodil tihotapec. Povedal je, da je šel na neko konferenco na Dunaj. Maršal se je zelo zanimal za kozoroge in spraševal, kakšne življenjske pogoje imajo v Karavankah.

V dobrem razpoloženju je nekdo predlagal lovski krst. »Po taki trofeji, in to prvi, brez krsta ne gre,« je rekel.

Maršal se je s tem strinjal, toda takoj je tudi ugotovil, da je za krst nepremagljiva težava: kdo naj ga pa krsti, ko med vsemi navzočimi še nihče nima kozoroga, drugi pa ga ne morejo krstiti?

Tako s krstom ni bilo nič, vsega drugega, kar k lovskemu krstu sodi, pa je bilo dovolj.

Lovci in orači ceste se ur, ki so jih tisto popoldne preživeli s Titom, spominjajo, kot bi minile včeraj.

Seja upravnega odbora Lovske zveze Slovenije v Bistri

Lovski muzej v gradu Bistra, do katerega vodi iz Vrhnike proti Borovnici lepa asfaltna cesta, je že dolgo skrb tudi Lovske zveze Slovenije. Posebno živahna je vedno razprava o tej lovsko kulturni ustanovi ob sprejemanju finančnih načrtov. Zato je bila 25. marca 1968 seja upravnega odbora LZS v Bistri.

Načelna stališča

Ob predloženih poročilih izvršnega odbora LZS, komisij in nazornega odbora LZS o delu v preteklem lovskem letu se je razvila živahna razprava, ki je bila nadaljevanje in potrditev razglabljanj predsednikov področnih lovskih zvez na sestanku 13. februarja 1968.

Preteklo lovsko leto je bilo kolikor toliko intenzivno in živo. Na splošno so lovske organizacije ubrale pravilno pot in si niso zastavljale samo vprašanj, kakšen naj bi bil lovski zakon, ampak tudi, kakšne bi morale biti lovske organizacije same. Po naših pojmovanjih bi bilo treba točneje ločiti lovsko družino kot organizacijo od lovišča in gospodarjenja z njim. Jasno, da eno brez dru-

Foto R. Bradaškja

Člani upravnega odbora pred sejo v Bistri

gega ni možno, vendar se tu često po nepotrebnem stvari zapletajo. V lovske družine naj vendar že pride spoznanje, da so eno stroški za lovske organizacije, ki naj jih nosi lovec-član osebno, drugo pa je lovišče. S članarino izražamo pripadnost k organizaciji in tako zbrana sredstva uporabljamo za strokovno lovske revije, administracijo lovske družine, področne lovske zveze, LZS in Zveze lovske organizacij Jugoslavije. Ti stroški so razporejeni približno takole: za strokovno revijo in članarino LZS ter Zvezo lovske organizacij Jugoslavije 25 N din, za področno zvezo od 10–20 N din in za LD — če ima plačano administracijo — od 5 do 15 N din (delo za lovišče ni vračunano!), kar skupno zneso letno največ 60 N din. Upravni odbor LZS meni, da je to zmogljivo za slehernega.

Naloga lovske družine je športno-rekreativno udejstvovanje njenega članstva, ki istočasno gospodari z loviščem, katerega mu je dala v upravljanje družba. Sredstva iz lovišča pa so nekaj drugega kot članarina, zato tega denarja ne bi smeli mešati. Ostro je treba ločiti blagajno organizacije od blagajne lovišča. Naš društveni denar ni podvržen družbeni kontroli, medtem ko sredstva iz lovišča so. Obveznosti članstva do organizacije so eno, do lovišča drugo. Vsak član je seveda dolžan plačati plen po tržni ceni, bodisi z delom, materialom ali denarjem. Pri

takem gospodarjenju zbiranje sredstev na drug način ni potrebno, potrebno pa je povsod tam, kjer plen dajejo članom po dogovorjenih nižjih cenah oziroma kot deputate. Dolžnosti članov do organizacije in posebej do lovišča so navedene v poslovniki. Vse vloženo delo — izraženo v denarju — naj bo upoštevano tudi v blagajniških poročilih. Deputatov — brezplačnega prilaganja uplenjene divjadi — ni več. Seveda pa je delo, s katerim se lahko plačuje divjad, treba planirati in opravljati po načrtu. Velja naj princip, kdor ne plača osebno s svojim delom ali materialom, plača z denarjem! Na ta način se izognemo tudi trenjem med meščani in podeželani, češ meščani nič ne delajo in hodijo samo na lov.

Število članov v lovske družine se neprestano večja. Nekateri LD skušajo to preprečevati z visokimi pristopninami in zviševanjem članarine, kar ni v skladu z našim družbenim razvojem. Poseben problem je dvojno članstvo v LD. Toda tega ne moremo preprečevati s pravili ali poslovníkom LD, kakor se ponekod dogaja. Merilo, kdo je lahko član LD, sta v prvi vrsti lovski izpit in opravljanje delovnih obveznosti v lovišču. Tisti, ki nima pravega zanimanja in veselja za lov in lovstvo, si ne bo pridobil zadostnega lovskega znanja in bo pri izpitu padel, tisti, ki ne bo mogel opravljati delovnih obvez-

nosti v enem lovišču ali jih plačevati, se gotovo ne bo zavzemal še za članstvo v drugi družini. Skladno s temeljnim zakonom o lovstvu se morajo sredstva, pridobljena iz lovišč, vračati nazaj v lovišča in za napredek lovstva sploh. Zato so lovski skladi obvezni, brez ozira, kje so. Namenski skladi izven lovskih družin pa naj ne bi zajemali več kot 10–15 % tržne vrednosti plena, če pa je sklad izven družine namenjen tudi za povračilo škode od divjadi, pa ne več kot 20 % tržne vrednosti plena. Tako zbrana sredstva so v prvi vrsti namenjena za raziskovalno delo v lovstvu, vlaganje divjadi ipd.

Lovska zveza Slovenije bo stremela za tem, da sekretariat za gospodarstvo pri Izvršnem svetu SRS izda predpis o formiranju lovskih skladov, katerih upravljanje naj bi bilo poverjeno lovskim organizacijam. Ta sredstva tako rekoč ustvarjajo lovci in zato naj z njimi tudi upravljajo! V lovske sklade naj obvezno prispevajo po

Hodnik v lovskem muzeju

Foto R. Bradaškja

enakem ključu vse lovske družine, ne oziraje se, če so ali niso včlanjene v lovski zvezi. LZ Prekmurje obsega na primer dve občini in je lovski sklad pri lovski zvezi. LZ Gor. Radgona in LZ Ljutomer, vsaka na območju svoje občine, imata lovski sklad pri občinskih skupščinah. Če bi bile občine opozorjene, da se sredstva iz lovskih skladov ne smejo trošiti v druge namene kot za lovstvo, kar zahteva zakon, se ne bi potegovala za lovske sklade.

Posebno poglavje je usklajevanje lovskega gospodarjenja med družinami. Dogaja se, da ena LD divjad vlaga in jo ščiti, druga pa je ne vlaga in jo celo lovi. Taka vprašanja naj bi reševala občinska ali medobčinska komisija za lovstvo pri svetu za gospodarstvo. Ob tem je bilo postavljeno tudi vprašanje lovske inšpekcije pri republiškem sekretariatu za gospodarstvo, na katero se veliko premalo obračamo, kateri pa smo dolžni prijaviti vse lovske prekrške, neposredno ali preko LZS. Obstaja še več drugih vprašanj glede odnosa občina – lovski družina. Lovska zveza Slovenije bo o teh vprašanjih razpravljala na Izvršnem svetu SRS, ki naj bi izdal enotna navodila oz. predpise vsem občinam.

Predlog za spremembo temeljnega zakona o lovstvu, da bi imele pri ustanavljanju lovišč prednost gospodarske organizacije (agrokombinati, gozdna gospodarstva ipd.), je še vedno živ. Upravni odbor LZS je bil tudi to pot mnenja kakor lani (Lovec št. 2/1967), da temeljnega zakona ne kaže že spreminjati, ko še niti dobro ni prišel v prakso. Vendar bo do določenih sprememb najbrž prišlo. Lovska organizacija se bo borila za osnovno razlikovanje: lovišče lovski družini služi za rekreacijo in šport njenih članov, zato ne more biti podvrženo družbenim dajatvam, kot morajo biti delovne organizacije, če se bavijo z lovom kot podjetje, ter jim lovišče služi za pridobitno dejavnost. Poleg tega pa bi delovne organizacije morale prav tako prispevati v lovski sklad, po zakonskem predpisu, da se morajo sredstva, pridobljena iz lovišč, vračati nazaj v lovišče oziroma za razvoj lovstva.

LZ Prekmurje zopet članica LZS

Z velikim odobravanjem so člani upravnega odbora LZS, ki ga sestavljajo delegati sedemnajstih področnih lovskih zvez, sprejeli izjavo predsednika LZ Prekmurje Janeza Drvariča. Dejal je, da je pooblaščen povedati, da LZ Prekmurje in po njej vseh njenih 20 LD vstopa nazaj v članstvo Lovske zveze Slovenije.

Dalje so navzoči tudi zvedeli, da je bil 24. marca t. l. ustanovni občni zbor LZ Gornja Radgona, ki jo sestavlja 5 lovskih družin s ca. 20 000 ha, prej včlanjenih v LZ Pomurje. Na tem občnem zboru je bil tudi soglasno sprejet sklep o vstopu

Foto R. Bradaškja

Seja upravnega odbora LZS

njihove zveze v članstvo LZS. Upravni odbor LZS je pristop obeh zvez potrdil. Nova LZ Gor. Radgona je sicer finančno močna, vendar so nekateri navzoči izrazili zaskrbljenost ob drobljenju na premajhne zveze, češ da to utegne škodovati strokovnemu delu, pa tudi finančni izdatki lovišč in članstva se utegnejo zvišati.

Proračun LZS in njenega sklada za lovsko leto 1968/69

Celotni finančni načrt LZS je ostal v okvirih, ki jih je lani sprejel občni zbor. V razliko od lov. leta 1967/68 je proračun LZS za nastopno leto razdeljen v tri ekonomske enote, s svojimi dohodki in izdatki.

Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovske zvezi Slovenije je po članu 25 N din (lani 23,30 N din). Teh 25 N din je razdeljenih: za »Lovca« 22,56 N din, za administracijo LZS (administrator, računovodja, kurir) 1,44 N din in za ZLOJ 1 N din. Predlog, da naj se ustrezno zviša tudi naročnina za »Lovca« članom LD, ki niso članice zveze, je bil zavržen, češ da pritisk ni umesten. Od 408 LD jih še vedno 7 ni povezanih preko LZ z LZS. Toda stanje se izboljšuje. V teh lovskih družinah je vedno več članov, ki zahtevajo članstvo v LZ. Končno pa te LD nimajo nič proti

članstvu v LZS, ki pa jih po svojih pravilih ne more sprejeti. Zavoljo direktnega članstva LD v LZS bi bilo poslovanje nemogoče in dražje.

Na napade v časopisih in radiu, ki so jim avtorji posamezniki iz teh družin, ne bomo odgovarjali. Vemo, da bodo te družine prej ali slej spoznale, da jim je lovska organizacija za nadaljnji napredek nujno potrebna. Zato sem bolj za to, da jim pomagamo, kakor da izvajamo nanje pritisk, je poudaril predsednik Rado Pehaček.

Osebni izdatki pod II. hiša – lovski dom so namenjeni za upravnika doma in snažilko.

Dohodki v lovski sklad pritekajo iz lovišč; osnova plačevanja je korigirani bonitirani odstrel. Ker to delo še ni izvršeno, zveze vplačajo prispevke v sklad v lanskoletni višini kot akontacija. Novi izračunani prispevki v lovski sklad LZS bodo po opravljeni reviziji bonitiranja objavljeni v »Lovcu«.

Glavni del izdatkov je namenjen za znanstveno raziskovalno delo. Kakšne naloge bosta dobila odsek za lovstvo IGLG in inštitut za zoohigieno in patologijo divjadi od gospodarske komisije LZS, je razvidno iz članka predsednika gospodarske komisije dr. Štefana Šobe v Lovcu št. 1/68. Med izdatke sklada so planirani za lov. leto 1968/69 tudi organizacija lovskega turizma, inštrukcije na terenu ter pravna pomoč.

Član upravnega odbora LZS in predsednik Kinološke zveze Slovenije Franjo Bulc se je zavezal za večjo finančno pomoč Kinološki zvezi, ki ima letos v načrtu (14. in 15. septembra) mednarodno razstavo psov v Ljubljani. Primanjkuje ji denarja. Upravni odbor bo skušal poiskati vsaj del sredstev, a zaenkrat te možnosti ni. Z razumevanjem so navzoči vzeli na znanje obvestilo predsednika KZS, da se bo njihova zveza obrnila za finančno pomoč neposredno tudi na lovske družine. Upravni odbor LZS priporoča lovskim družinam, da se temu pozivu z razumevanjem odzovejo. Zaključni račun zveze in lovskega sklada za lov. leto 1967/68 bo upravnemu odboru predložen kasneje in skladno s pravili LZS objavljen tudi v »Lovcu«.

Proračun Lovske zveze Slovenije za lovsko leto 1968-69

I. LOVEC

Dohodki:	din
1. Prenos salda iz 1967-68	—
2. Od članarine	264 000,00
3. Naročnine na Lovca (nečlani)	30 000,00
4. Oglasi v Lovcu	18 000,00
Skupaj	312 000,00

Izdatki:

1. Osebni prejemki urednika s prispevki	23 000,00
2. Tisk in ekspedit	115 000,00
3. Klišeji, slike	16 000,00
4. Avtorski honorarji	33 000,00
5. Tiskovni papir, karton	69 000,00
6. Ostali stroški (pomoč admin. in izd.)	36 000,00
7. Rezerva	20 000,00
Skupaj	312 000,00

II. HIŠA — LOVSKI DOM:

Dohodki:	din
1. Restavracija »Zlatorog«	50 010,00
2. Gojit. lovišča LZS	10 000,00
Skupaj	60 010,00

Izdatki:

1. Osebni prejemki z druž. prispevki	28 730,06
2. Amortizacijski sklad LZS	31 279,94
Skupaj	60 010,00

III. ORGANIZACIJA:

Dohodki:	din
1. Prenos salda iz 1967-68	27 049,07
2. Od članarine	61 000,00
3. Lovska literatura	200,00
4. Lovec vrne za pomoč in stroške	36 000,00
Skupaj	124 249,07

Izdatki:	din
I. Osebni prejemki z druž. prispevki	46 226,66
II. Materialni izdatki:	
1. Pisarniški stroški	3 800,00
2. Razsvetljava	620,00
3. Telefonske pristojbine	4 000,00
4. Poština	2 000,00
5. Amortizacijski sklad	1 930,00
6. Sklad hišne uprave	2 500,00
7. Kurjava	1 500,00
8. Potni stroški	10 000,00
9. Stroški denarnega prometa	1 500,00
10. Oglasi	1 000,00
	28 850,00

III. Funkcijski izdatki:

1. Članarina ZLOJ	14 000,00
2. Nabava knjig in revij	2 000,00
3. Gl. skupščina, medn. konference	3 000,00
4. Reprezentanca	5 000,00
5. Anuiteta za stanovanje	1 230,00
6. Prispevki za Skopje	1 300,00
7. Rezerva	22 642,41
Skupaj	49 172,41
	124 249,07

REKAPITULACIJA

Dohodki:

I. Lovec	312 000,00
II. Hiša — lovski dom	60 010,00
III. Organizacija	124 249,07
Skupaj	496 259,07

Izdatki:

I. Lovec	292 000,00
II. Hiša — lovski dom	60 010,00
III. Organizacija	101 606,66
Skupaj	453 616,66

Proračunska rezerva (9,4 %) za 1968-69 42 642,41

Ljubljana, 25. III. 1968.

Blagajnik: Stane Dolanc, l. r. Predsednik: Rado Pehaček, l. r.

Proračun lovskega sklada LZS za lovsko leto 1968—69

Dohodki:

1. Prenos salda iz 1967-68	—
2. Prispevki LZ oz. ZLD (manj 7 LD)	193 784,20
3. Prispevki 7 lovskih družin	5 215,80
4. Obresti in anuiteta ljud. posojila — Skopje	1 800,00
Skupaj	200 800,00

Izdatki: din

I. Skupne naloge lovskih organizacij Slovenije:

1. Znanstveno raziskovalno delo in in- strukcije	135 000,00
2. Lovski muzej	20 000,00
3. Organizacija strelskih prireditiv	16 500,00
4. Organizacija kinoloških prireditiv	3 000,00
5. Organizacija lovskega turizma in stiki s tujino	16 300,00
6. Rezerva	10 000,00
Skupaj	200 800,00

REKAPITULACIJA:

Vsota proračunskih dohodkov	200 800,00
Vsota proračunskih izdatkov	190 800,00
Proračunska rezerva	10 000,00

Pripomba:

Kolikor LD Kresnice, Laze, Žiri, Stol, Jelovica, Begunjščica in Šentrupert ne poravnajo svojega deleža obveznosti pri prispevku, se izdatki za znanstveno raziskovalno delo zmanjšajo za 5215,80 din.

Ljubljana, 25. III. 1968.

Blagajnik:
Stane Dolanc, l. r.

Predsednik:
Rado Pehaček, 1. r.

Lovski muzej

Na seji je bil navzoč tudi Marjan Vidmar, direktor tehniškega muzeja, v katerega okvir spada tudi lovski muzej. Pri razpravi o proračunu sklada LZS je navzoče seznanil s programom rekonstrukcije lovskega muzeja, ki je bil podrobneje objavljen že leta 1966 v Lovcu št. 2. Lovski muzej ima svoj začetek v letu 1950, v zbirki gozdarstva in lesne industrije pri inštitutu za gozdarstvo in lesno industrijo v Ljubljani. To zbirko so leta 1952 prepeljali v Bistro. Danes lovski oddelek zavzema v gradu 3 večje prostore in vsebuje historični del, prikaz lova v Valvazorjevem času in večjo dioramno divjadi na Slovenskem. Zanimanje za lovski muzej pri naši javnosti je vedno večje. Samo lani je bilo 600 000 S din dohodkov od vstopnine. Ker so bile prodane vstopnice večinoma po 20 S din, si je lovski muzej torej ogledalo skoraj 30 000 ljudi, predvsem šolska mladina. Sedanja postavitev pa ne ustreza več sodobnim muzeološkim in pedagoškim zahtevam. Zato je bil izdelan načrt nove preureditve lovskega muzeja, ki ga je odobril upravni odbor LZS 19. 9. 1964. Lovska zveza je 20. 2. 1965 prevzela tudi patronat nad lovskim muzejem. Načrt preureditve predvideva, da se lovski muzej preseli v 19 razstavnih prostorov v severnem in zahodnem krilu gradu, s površino 600 m². V nasprotju z lovskim muzejem v Zagrebu in Beogradu, ki dajeta večji poudarek

Foto R. Bradaškja

Predsednik LZS Rado Pehaček (desno) in direktor muzeja Marjan Vidmar

biološkim znamenitostim, bi bil slovenski lovski muzej predvsem poučen. Ne bi bil samo spomenik lovstva na naših tleh, ampak tudi prosvetno-izobraževalni center vsem, ki se zanimajo za naravo in divjad, še posebno pa lovcem. Finančni načrt za uresničitev tega programa predvideva 320 000 N din. Upravni odbor LZS se zaveda velikega pomena lovskega muzeja, toda LZS je v težavah za sredstva. O tem bo moral razpravljati najvišji organ LZS — občni zbor. Morda bi bil ta program izvedljiv v 5 letih. Gotovo je, da bi osnovno breme morala nositi lovška organizacija. Vendar bi bilo treba angažirati tudi druge, zlasti vrhniško občinsko skupščino ter prosvetne organizacije, ki imajo tudi od muzeja neposredno korist. Vzgojnopropagandna komisija LZS je dobila nalogo, da za občni zbor v prihodnjem letu pripravi podrobnejši predlog. Namesto dosedanjega tajnika in člana izvršnega odbora LZS Ludvika Zajca, ki zaradi službene preobremenitve te funkcije ni mogel več opravljati, je upravni odbor imenoval novega tajnika in člana izvršnega odbora LZS — Pavleta Bojca, dosedanjemu tajniku pa se je za njegovo večletno delo zahvalil.

Končno je upravni odbor več zaslužnim lovcem podelil odlikovanja, ter rešil še nekaj manj važnih zadev.

Francè Cvenkel

Zajci iz ČSSR

Janez Čop,
odsek za lovstvo IGLGS

Ko sem pred leti anketiral starešine in gospodarje nekaterih lovskih družin Gorenjske in ljubljanske zveze in smo razpravljali o problematiki zajca, sem pogosto naletel pri starejših lovcih na tole mnenje: pred vojno je bil v naših loviščih večji stalež zajcev in temu ustrezen tudi odstrel, predvsem v letih, ko so bili izpuščeni zajci s Češke. Uspeh z uvoženimi češkimi zajci so utemeljevali z velikostjo, težo in večjo odpornostjo. Nekdo mi je pol v šali pol zares zatrjeval,

Ob vходу v odlovni center

da so imeli take glave, da še skozi grmovje niso prišli in si imel težavo, spraviti ga v lonec.

Vse to navajam zato, ker je bila zadnja leta vedno močnejša zahteva lovskih družin, da naj Lovska zveza Slovenije poskrbi za uvoz zajcev iz ČSSR. LZS je tem željam skušala ustreči in ko sem bil leta 1959 na študijskem potovanju v ČSSR, me je že Zveza pooblastila, da vodim razgovore o nakupu zajcev za naša lovišča. Kljub intervenciji naše ambasade, trgovinskega atašeja in znancev iz njihovega ministrstva, sem naletel na odklonilno stališče. Isto se je ponovilo leta 1964. Šele lani smo uspeli z uvozom 1251 zajcev za izpust v naša lovišča. Čehi nas imajo pač za konkurente pri izvozu zajcev na evropsko tržišče. Prepričeval sem jih, da Slovenija ne izvažajo zajcev, da je bila pri nas tradicija uvoza njihovih zajcev in da plačamo v čvrsti valuti. Tako je posel stekel.

K temu je pripomoglo tudi to, da je predstavnik »Kospola«, strasten ribič, imel v počitnicah v Jugoslaviji leta 1967 »dober prijem« na Krki pri Otočcu.

Vse posle okoli izvoza žive divjadi iz ČSSR opravlja izvozno podjetje »Kospol« v Pragi, odlov in ostalo pa lovška organizacija ČSSR. Verjetno ne bo napak, če seznanim naše lovce, kako vsa ta stvar poteka, saj je zanimiva in poučna ter za nas novost.

Pri LZ ČSSR deluje kadrovsko in strokovno zelo močan odsek za odlov divjadi, ki ima na terenu širom po državi več zbirnih centrov za veliko in malo divjad. Največji – Spořilov – se nahaja v bližini Prage in tu so objekti za karanteno velike in male divjadi. Drugi center, Bařt, leži tudi v bližini glavnega mesta, ostali pa so na Slovaškem in Moravskem. Letno izvozijo iz ČSSR na zahodni trg (predvsem v Italijo, Francijo) okoli 50 000 zajcev, 50 000 fazanov in 200 kosov velike divjadi. Odstrel jerebic je v zadnjih letih zabranjen, le za izvoz odlove ca. 15 000 jerebic. Cena za zajce se formira glede na čas odlova: do 15. decembra po 17 USA dolarjev in se do konca januarja stopnjuje na 22 dolarjev. Cena za jerebico je 8 USA dolarjev.

Pri prvih razgovorih s »Kospolom« smo postavili pogoj, da morajo biti zajci odlovljeni v bio-

topu, ki kolikor toliko ustrezajo našim loviščem. Napotili so me v Přerov, 100 km vzhodno od Brna. Odlovni center — karantena — leži streljaj od mesta in je lociran na 10 ha ograjene površine. Objekti so namenjeni le mali divjadi — zajcu, fazanu in jerebici. Tu sta dve trinadstropni leseni zgradbi za karanteno jerebic; v vsako nameste 2000 jerebic v eni izmeni. Ta tip zgradb je enak v vseh centrih in se uporablja tudi za prezimovanje jerebic in fazanov. Centralna zgradba je karantena za zajce, grajena iz montažnih cementnih elementov. Kapaciteta hale je 1300 zajcev v eni izmeni. Tu so še upravna in stanovanjska zgradba, prostori za delavce, skladišča, garaže, delavnice itd.

Direktor centra me je ljubezljivo sprejel, razkazal vse objekte in v naslednjih dveh dneh sem spoznal, da ves posel odlova, karantene in transporta ni tako enostavna zadeva. Seznanil me je s težavami, katere so imeli še pred leti, da pa so v zadnjih dveh letih s strokovnim in raziskovalnim delom dosegli zelo majhen odstotek izgub, tako pri odlovu, v času karantene, pri zdravljenju poškodb (predvsem oči ob naletu v mreže) in transportu. Stalno zaposlenih je 12 ljudi, v času sezone več. Odlove izvrše z lastno ekipo ali pa jih po dogovoru opravijo lovske družine same. V tem primeru prejmejo lovske družine več — za zajca 90, za zajko 170 kron (1 češkoslov. krona = 0,78 N din).

Ali so med postopkom z odlovljenimi zajci pri nas in na Češkem kakšne razlike? V načinu odlova (postavljanje mrež, način pogona) ni razlik. Pri nas zajce, preden jih razvrste v zaboje za transport, ločijo po spolu; veterinar izloči poškodovane zajce, preventivno uporabijo antibiotik za oči, s kraja odlova jih prenesejo na kamion in od tu direktno v namensko lovišče ali za izvoz. Češka praksa pa je povsem drugačna: vse odlovljene zajce najprej prepeljejo v center, kjer jih zadržijo najmanj 5–10 dni v karanteni. Ob prihodu jih pregleda veterinar, izloči poškodovane, določi spol in vsakega posebej nameste v gajbo. Ta meri 30 × 40 cm. Gajbino dno in vrata so iz perforirane pločevine, nastilj je slama. Seč se odteka na pločevinasto ploščo, ki ima rahel nagib na zunanjo stran, s te pa v zbirni žleb. Zajci dobe v času karantene repo, korenje in koruzo. Vsaka žival ima na svoji gajbi označen kraj in datum odlova, spol in nadmorsko višino lovišča.

Razpoznavni znak, da je divjad kljub prestanemu šoku in ujetništvu zdrava, je v tem, da sprejme položeno krmo. V primeru da ne, tako divjad takoj izločijo. Pod nož gredo tudi vsi odvišni samci, ker izvažajo zajce le v razmerju 1 : 2 v korist samic. Zajci, ki imajo poškodovane oči, ostanejo v karanteni najmanj 20 dni.

V hali je 1300 gajb. Zajce, preden jih razmeste v zaboje za transport, markirajo s pločevinasto značko v sredini ušesa. Vsem zajcem odvzame

Odlovni center Přerov; desno karanteni za jerebice, levo za zajce

veterinar iz ušesa kri za pregled na tularemijo. Izvid vseh zajcev za Slovenijo je bil negativen. Interesiralo me je vprašanje bruceloze, ki tam ne predstavlja problema. Delavci, ki so prinašali zajce iz gajb do veterinarja in dalje v zaboje, so bili kar pošteno opraskani, in niso bili v stanju odpraviti na dan več kot 1 vagon — 600 zajcev. Pričeli so z delom zjutraj ob sedmih in

Gajbe za zajce v notranjosti zgradbe

Markirani zajec

šele okoli sedemnajste ure je bila pošiljka pripravljena za odhod. Delo teče organizirano – ko na tekočem traku. Posebno pozornost posvečajo transportu. Vagoni morajo biti dobro zračeni, po tleh natresejo žagovino, zaboji se med seboj ne smejo tiščati, da lahko cirkulira svež

Nakladanje gajb v vagon na postaji v Přerovu

zrak. Med vsako vrsto nameste posebno impregnirano črno lepenko, da seč iz zgornjih vrst ne teče na živali spodaj.

Iz dokumentacije o izvozu male divjadi iz ČSSR v Francijo v sezoni 1966/67 sem zasledil, da je bil pogin do francoske meje sledeč: 0,22 % pri jerebicah, 0,22 % pri fazanih in 1,62 % pri zajcih.

Na »Kospolu« v Pragi in prav tako v Přerovu so mi zagotovili, da bo transport trajal (preko Madžarske) do naše obmejne postaje Kotoriba 39 ur, dejansko pa je preteklo celih 5 dni. Kompozicijo so ob moji prisotnosti preključili brzovlaklu in do Bratislave je šlo vse v redu. Zataknilo pa se je pri prevozu skozi Madžarsko. V

Vse foto J. Čop

V lovišču LD Sorško polje: srečno v prostost!

prihodnje se je treba dogovoriti za prevoz preko Avstrije, in izvršiti prevzem v Mariboru. Na postaji v Ljubljani je kljub zakasnitvi pošiljke vladalo med prevzemniki – člani lovskih družin veselo razpoloženje. Prof. S. Valentinčič z inštituta za zoohigieno in patologijo divjadi je že na meji imel dovolj dela – še več v Ljubljani. Pri pregledu je bilo ugotovljenih 15 poginulih zajcev, kar je šlo seveda na račun »Kospola«. Zajci so bili izpuščeni v lovišča Zveze LD Ljubljana (492), LZ Postojna (351), LZ Gorenjske (177), LZ Gorica (42), LZ Notranjske (21), LZ Idrija (18), LD Jezero-Komen (12) in v lovišče zavoda »Kozorog« (24).

Gospodarska komisija LZ Slovenije je ponovno razposlala vsem zvezam okrožnico o možnosti nakupa zajcev iz ČSSR v decembru 1968. Odziv

je presegel pričakovanje, saj je bilo do marca že naročenih ca. 3000 zajcev.

Vsi spuščeni zajci so označeni z vidnimi pločevinastimi značkami, poleg tega imajo vsi 1 cm globoke zareze v spodnjem delu desnega ali levega uhlja. Naloga članov vseh lovskih družin, kjer so bili zajci izpuščeni, je, da pozorno spremljajo ta gojitveni ukrep s tem, da beležijo število opazovanih, ustreljenih in poginulih zajcev. Za to nalogo naj bi bili zadolženi gospodarji družin, ki naj podatke posredujejo na naslov: IGLGS, odsek za lovstvo, Ljubljana, Večna pot 30. Ta poziv velja tudi lovcem s področij, kjer zajci niso bili spuščeni. Vsaj za eno leto je potrebno zaščititi predel, kjer so bili zajci spuščeni. Predvidevati je treba, da bodo spuščeni zajci migrirali tudi v sosednja lovišča. Ne sme se več ponoviti napaka iz prejšnjih let, da spuščeni zajci, pretežno iz Vojvodine, niso bili markirani; od tod trditev, da so bila ta vlaganja nesmisel in potrata. Le z lastnim opazovanjem bomo prišli do zaključkov o umestnosti vlaganja.

Positivna stran tega intervencijskega uvoza je v tem, da so lovske družine skrajšale lovno sezono skoraj za mesec dni, da so družine zaščitile zajce vsaj v delih lovišč za eno leto, da se je povečal stalež in so bila sredstva, pridobljena iz lovišč, vrnjena tja, kjer so jih družine na en ali drug način uspele ustvariti.

Gojitveni odstrel gamsov

Miloš Kelih

K razpravi ing. Milana Dečka v št. 9 »Lovca« 1967, ko govori o gojitvi in gojitvenem odstrelu gamsov, teoretično ni kaj pripomniti, saj je to znano iz tuje literature. Toda vedeti je treba, da so življenjski pogoji gamsov vse drugačni, kot si jih pisec predstavlja. Teorija je eno, praksa drugo.

Ob tej priložnosti bi piscu rad dokazal, da z mojim izvajanjem nisem odklanjal odstrela mladih gamsov. Navedel sem morda malo prepo- vršno, da smemo po tako kruti naravni selekciji od planiranega spomladanskega staleža odstreliti le 10 % mladih gamsov, starih do 4 leta. To trditev utemeljujem s tem, da so se statistični podatki, ki sem jih navedel, približali mojim trditvam.

Idealno bi bilo, če bi bilo res tako, kakor navaja pisec omenjenega članka. Narava namreč kroji življenje gamsov drugače in zato je tudi gojitev

drugačna, kakor gojitev druge parkljaste divjadi.

Pisec članka, izgleda, ne verjame dokazom statističnih podatkov, navedenih v 7. št. »Lovca« iz leta 1967 in dokazilom Mirka Lamprehta v 4. številki »Lovca«, ko pravi, da je v koroškem kotu prejelo 60–70 % gamsjih trofej rdečo piko in sodi, da je kriterij za ocenjevanje gamsjih trofej prestrog. S to miselnostjo spodbija tudi strokovnost dela tamkajšnjih ocenjevalnih komisij.

Da bo zadeva glede gojitve in gojitvenega odstrela gamsov čimbolj jasna, je treba povedati, da so naši gamsi z ozirom na njih življenjske pogoje take kakovosti, da med dve in triletnimi gamsi – z manjšimi izjemami – skorajda ni kaj iskati. Da je temu tako, nam zopet dokazujejo statistični podatki, ki kažejo, da je padlo v starosti do vključno 4. leta 36 % II a gamsov bodočih plemenjakov in le 12 % za odstrel primer- nih mladih gamsov. Povsem upravičeno bi prve morali uvrstiti v skupino I a, od katerih bi bilo pričakovati ne le dobre plemenjake, temveč so- vrstnike najboljših trofej.

Pogoji, kjer živijo naši gamsi, so tako trdi, da jih ne moremo primerjati z onimi, kjer živi druga parkljasta divjad. V teh predelih, kjer je namreč letno do 8 m snežnih padavin in debel sneg leži več mesecev, so gamsi dolo časa brez izdatne paše in še ta je v pretežni meri zmrz- njena in poledenela. Po taki hrani gamsi češče obolevajo za bradavičavostjo in jih tudi veliko pogine, predvsem slabotnejši kozlički. Poleg te

bolezni gamsi obolevajo tudi na tako imenovani bezuar boleznih, ki škodljivo vpliva na normalen razvoj. Taka obolenja v glavnem spoznamo po dlaki, ki je resasta in se ne prilega telesu. Znak zdravstvenega stanja pri gamsih je kot pri vsaki drugi divjadi sij in priležnost dlake.

Gamsi dobro občutijo spremembe vremena, kar je za njihov obstanek tudi nujno. Pred poslabšanjem vremena se spuste v zaščitne predele do gozdne meje, kjer jih zasuje sneg, kar je zaradi pomanjkanja izdatne paše, zlasti za slabše kozliče, večkrat usodno. Tudi veter je za gamse večkrat zelo neugoden. Sicer pa, kdor pozna vremenske razmere, ve, da v gorah na določenih mestih in v določenem času ni obstanka za živo bitje. Razen tega veliko gamsov ugonobe snežni plazovi in kamniti udori, proti katerim smo docela nemočni. Tudi pri tem so največ prizadeti neizkušeni kozlički, saj le teh največ najdemo v plaziščih.

Drugi divjadi v kritičnih dneh lahko vsaj delno pomagamo, medtem, ko je dostop do gamsov mnogokrat nemogoč in je zato naravna selekcija pri njih bolj kruta kakor pri drugi divjadi. Zato je vse, kar preživi hude zime v gorah, zlasti kozlički, gotovo sposobno življenja in v glavnem tudi kakovostno.

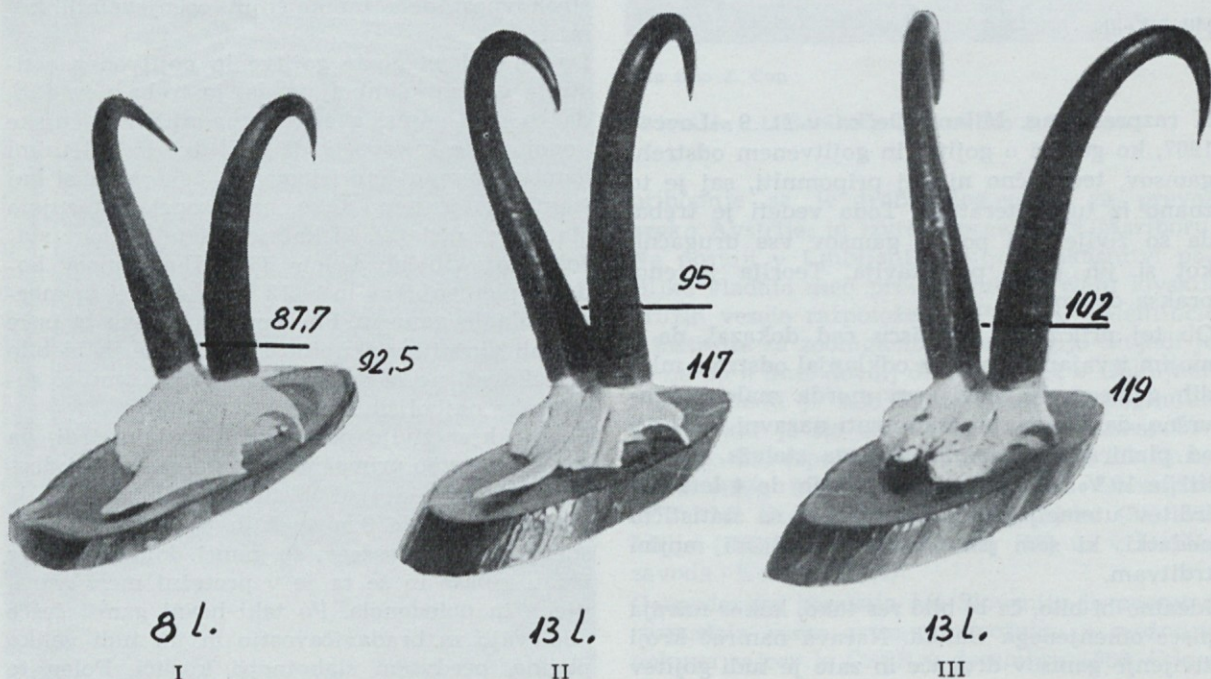
Vse to je tudi glavni vzrok majhnega prirastka pri gamsih, kakor tudi nizek odstotek odstrela, kar ugotavljamo vsa leta. Raziskave so tudi ugotovile, da je plodnost koz zelo povoljna in da čez poletje veliko koz vodi svoje kozličke, od katerih pa jih veliko pobere prva zima. Zato spomladi, ko sneg skopni, opazamo več koz brez kozličev.

Skromen prirastek pri gamsih raziskujemo tudi letos in sem zelo radoveden, če se bo glede tega pokazal še kak vzrok.

Dokazi so me privedli do tega, da naj vztrajam pri mnenju, da moramo biti pri odstrelu mladih gamsov zelo previdni. Streljali naj bi, posebno kar se tiče mladih, absolutno le živali II b kakovosti. Seveda se pojavljajo napake, vendar pa ne bi smele preiti v tako visok odstotek na škodo bodočih plemenjakov, kot jih izkazujejo statistični podatki. Sicer bi pa zelo rad poznal lovca, ki po tako strogi naravni selekciji na strelno daljavo pri dve in triletnem gamsu točno ugotovi, da je nujen odstrel, ali da po rogljih pri tej starosti gamsa spozna, da ne bo dosegel faktorjev za 95 do 100 točk in da ne bo postal sposoben za plemenjaka. To tudi ni mogoče iz tehtnih razlogov. V tem primeru sva si s piscem nasprotnega mnenja, ko pravi, da je mladega gamsa laže poznati po kakovosti kot starega. Naj gre to v presojo! Kdor gamse pozna, mu tega ni treba razlagati.

Znano je namreč, da je višinski prirastek rogljev pri gamsih od 2 do 5 let dokaj različen in da se tudi razkrečenost večja sorazmerno s prirastkom. Tudi po petem letu je prirastek zelo različen in velikokrat pomemben za dosego kakovostne trofeje. Zamujeno ali slabšo rast rogljev v prvem, drugem, tretjem, četrtem in tudi še v petem letu gamsi skoraj gotovo — eni bolj drugi manj — nadoknadijo v naslednjih letih. Rasti rogljev ne bom razlagal, saj je to pred leti nazorno prikazal pokojni dr. Stanko Bevčič in se nam ni treba posluževati tuje literature.

Da je rast rogljev različna, bi rad pokazal na nekaj primerih iz svoje zbirke:

Gams-kozel pod III na objavljeni sliki je v mladosti pokazal odlično zasnovo in je s 4. letom dosegel 102 točki. Nadaljnji prirastek od 4. do 13. leta pa je bil dokaj skromen, le 17 točk, skupaj 119 točk.

Gams-kozel pod II je do vključno 4. leta kazal poprečno zasnovo in je do tega leta trofeja dosegla le 95 točk. Nadaljnji prirastek od 5. do 13. leta pa je bil obilen, 22 točk, skupaj 117 točk. Gams-kozel pod I je v mladosti pokazal dobro telesno in trofejno zasnovo ter je vključno do 4. leta dosegel 88 točk. Od 4. leta dalje pa je rast rogljev močno zaostala in so roglji pri dobri gamsovi kondiciji po 8. letu starosti dosegli le 93 točk. Bil je izrazit pretepač in ni pustil boljših kozlov do plemenitve.

Pri pravilnem starostnem razmerju pri gamsih se le redko zgodi, da pridejo do ploditve premladi kozli, ker jim to preprečuje zadostno število starejših kozlov z dobro zasnovo. Nobene škode pa ni, če pride do zaskoka krepak mlajši kozel. Ob 20-letni gamsji življenjski dobi imamo dovolj časa izbirati za odstrel v razponu od 5 do 16 let in če to znamo, potem se ni treba bati, da bo zmanjkalo za pleme sposobnih plemenjakov. Predpogoj pa je, da streljamo gamse le b kakovosti, ne glede na starostno razmerje.

Če pa na podlagi statističnih podatkov, ki sem jih prikazal (36 % II a, 12 % II b, 14 % I a in 38 % I b), s poprečno starostno dobo uplenjenih gamsov 5–6 let, kar kažejo podatki, odčitamo postavljeno piramido, vidimo, kako nevzdržno je razmerje med prikazanim spomladanskim staležem in odstrelom. Čudim se tembolj, da pisec omenjenega članka brez potrebnih podatkov upa svetovati rešitev pravilne gojitve in zanikati vse tisto, kar podatki kažejo kot nepravilno. Zame ti podatki pomenijo več kakor vse teoretično razglabljanje brez dokumentacije.

S trditvijo, da so gamsi-kozli, ki so za časa prska pri tropu, telesno in trofejno najmočnejši, se ne morem strinjati. Praksa nam kaže, da kozel prskač ni vedno najboljši niti po trofeji niti po telesu. Tak prskač ni najboljši plemenjak, je pa lahko nepremagljiv tekmeč in pretepač ter ne pusti k tropu boljših plemenjakov. Zato je mnogokrat treba takega pretepača odstreliti, da pridejo do plemenitve ustrezni kozli.

Napačno je tudi mnenje, da je pri lovu na gamse višina rogljev največkrat edini pokazatelj, kakšno žival imamo pred seboj. Taka miselnost je povod, da padajo tudi najboljši plemenjaki, katerih trofeje dobé rdečo piko. Vedeti je pač treba nekaj več kot le to, da ima gams roglje tri prste nad ušesi, z idealno razkrcenostjo in dobrimi krivinami. Z roglji tri prste nad ušesi je veliko gamsov v starosti od 4. do 20. leta. Tedaj nam ne more biti vseeno, kdaj kakšnega odstrelimo, da ne napravimo prevelike škode na kakovosti gamsov. To pa se tudi dogaja. Padajo mladi kozli, ki bi se pozneje lahko uvrstili med najboljše

Foto P. Cvenkel

Uplenitelj ugotavlja starost

kandidate za odlikovanje. Spredaj sem za to mojo trditev že navedel dokaze.

Avtor omenjenega članka se spušča v razglabljanje, kako gojijo in streljajo lovci LD Kranjska gora svoje gamse, čeprav nima vpogleda, še manj pa dokazov za to. V tej družini so lovci, ki po več desetletij goje gamse. Ti gotovo ne dopuščajo, da bi škart gamsi prešli v zaželeni starostni razred, kar skozi daljšo dobo pričajo odlične trofeje, za katere so podatki vedno na voljo. Ti nam tudi povedo, da je bila poprečna starost uplenjenih gamsov 10 let, kar je z ozirom na življenjsko dobo pri gamsih zelo zadovoljivo.

Planiranje odstrela gamsov gotovo ni nobeno šablonsko delo. Če poznamo stalež, kar je predpogoj, potem ne bomo segali v temeljni stalež in ustvarjali nepravilnega spolnega in starostnega razmerja.

Da je do nedavnega prevladovalo mnenje, da je odstrel rogarjev ženskega spola nelovski, nisem še slišal. Res pa je, da je nekdanji zakon o lovu za deželo Štajersko in Koroško določal zaščito srn vse leto, izvzemši odstrel s posebnim dovoljenjem.

Razdelitev divjadi v lovni in nelovni razred naj nikogar ne moti. Povsem je razumljivo, da za lovne štejemo odrasle, za nelovne pa mlade, z označbo, kateri so plemenjaki in kateri ne. Prva domača navodila za ocenjevanje trofej je pred 22 leti izdelal ing. Mirko Šušteršič, ki so za naše razmere še danes najprikladnejša in najbolj uporabna. Ta navodila določajo, da med lovne štejemo gamse od 5. leta navzgor, med nelovne pa gamse do vključno 4. leta. Po teh sem se tudi ravnal. Ta razdelitev velja zame vse dotlej, dokler strokovnjaki tega ne bi drugače razdelili. V primeru, da bi osvojili sistem znanstvene razdelitve divjadi, kot ga imajo Tirolci, bi bilo za naše stališče, na podlagi sedanjega stanja, spolnega in starostnega razreda, še poraznejše. Ta namreč določa, da so lovni vsi kozli po osmem letu starosti, ki ustrezajo gojitvenemu namenu (I a kozli) in dosegajo 95 do 100 točk. Kozlov te starosti pa je v naših loviščih ta čas zelo malo, kar dokazujejo podatki. Iz teh podatkov je razvidno, da je poprečna starost uplenjenih gamsov v zadnjem obdobju med 5. in 6. letom, kar pomeni, da bi morali nekaj let počakati, da se ti postarajo.

Po tirolskem sistemu, kot rečeno, so bodoči plemenjaki od mladosti do 8. leta starosti. Naši podatki pa povedo, da je poprečna starost uplenjenih gamsov 5 in 6 let, in so tedaj dokaz, da je — prenešeno v naše razmere in stanje — padlo 50 % (36 + 14 %) bodočih plemenjakov. Pri starostnem razredu naših gamsov postavljena piramida nam narekuje nadoknaditi nastalo praznino na ta način, da pustimo bodoče plemenjake II a kategorije, ki jih je padlo 3/4 preveč, da se

uvrstijo med odrasle. Od teh pa naj se najboljši uvrstijo v 8 do 12-letni starostni razred kot plemenjaki, kar je tudi namen tega sistema.

Mlade kozle, potrebne za odstrel, stare dve in tri leta, kar predvideva ta sistem, je tudi prav, da odstrelimo. Teh pa je pri naši kakovosti zelo majhen odstotek. Tak odstrel praviloma izvršijo poklicni lovci ali pa lovci, ki imajo več znanja in časa za opazovanje in izbiranje. Kakovost gamsov spoznamo prej po telesu kot po rogljih. Vse drugo je v skladu z mojimi trditvami. So pa Tirolci zelo skromni in se zadovoljujejo z gamsi, ki dosegajo 95 do 100 točk, kot najboljšimi plemenjaki.

Kdor hoče kaj več vedeti o tamkajšnjem načinu lova, gojitvenem odstrelu in kakovosti trofej, mu svetujem, naj gre mednje, da si ustvari pravo sliko.

Poudariti moram, da je pisec napačno razumel moja izvajanja o lovni in nelovni gamsih. Gamse ne razvrščamo v lovne in nelovne zato, da jih smemo ali ne smemo loviti, kakor to misli pisec. Po strokovni delitvi divjadi v lovno I a in I b, ter II a in II b, z ozirom na 20-letno gamsjo življenjsko dobo, logično štejemo gamsa s 5. letom za lovne, srnjaka s 15-letno življenjsko dobo pa s 3. letom. Ta delitev je splošno priznana.

Nikjer v mojem izvajanju nisem trdil, da je rast gamsjih rogljev s petim letom zaključena in da ni več pričakovati prirastka. Prav zaradi mogočega višinskega in splošnega prirastka po petem letu je pričakovati, da gams v starejši dobi doseže vrhunec trofeje s primerno oceno brez rdeče pike, kar je tudi razvidno iz priložene slike. Je pa prirastek tudi pri starejših gamsih zelo različen.

Vzrok, da je gamsov z odlično kakovostjo premalo, je v glavnem krivo to, ker tri in štiriletni kozli s 100 in več točkami prekmalu odjezdijo na hrbtih lovcev iz lovišča. Mnogi od teh bi se zanesljivo uvrstili med najboljše. Takšni padajo zaradi pomanjkanja poznavanja gamsov, ki nosijo trofejo, segajočo tri prste nad ušesa, neglede na starost. Vse navedbe so podane na podlagi dokazil. Zato ne morem razumeti, zakaj tako podtikanje.

Pisec omenjenega članka vzhičen ugotavlja, da se lahko ponašamo s kakovostjo naših gamsov. S tako oceno soglašam. Priznati pa tudi moram, da smo lovci k temu z manjšimi izjemami kaj malo doprinesli. V glavnem je to zasluga narave same, zato bodimo previdni, da ne bomo preveč škodljivo posegali v razvoj naših gamsov. Veliko mladih gamsov sem že videl in ocenjeval. Od teh pa so bili redki tisti, ki niso zaslužili rdeče pike. Res ne vem, zakaj toliko nasprotovanja mojemu mnenju, ko trdim, da dve in tri-letne gamse ne streljamo, razen če smo gotovi, da se posamezen gams ne bo uvrstil med pleme-

Foto M. Langus

njake. Prav zato sem mnenja, da je pravilneje mlade gamse pustiti rasti vse dotlej, dokler sigurno ne ugotovimo slabe kakovosti. Imeli bomo dvojno korist: pri takem odstrelu bomo zravnali spolno in starostno razmerje, dosegli bomo boljšo kakovost, lov pa nam bo nudil pravi lovski užitek in zadoščenje.

Piscu članka je tudi všeč, da lovci v koroškem kotu vrše odstrel pri mladih gamsih neglede na to, da jih je po njihovih podatkih padlo 60 do 70 % z rdečo piko. Podatek, da je 60 do 70 % uplenjenih gamsov z rdečo piko, dovolj zgovorno potrjuje, da je avtorjeva teorija o odstrelu mladih gamsov kot način gojitve nevzdržna. Izgovorjanje, da so bile komisije pri ocenjevanju prestroge, je povsem brez podlage.

Vprašanje je, če je njihov zaenkrat najkapitalnejši gams-kozel zasluga gojitve. Pri tamkajšnjih podnebnih pogojih, kolikor jih poznam, bi verjetno takih lahko bilo več, če ne bi z odlično zasnovano s 100 in več točkami padli v svoji mladosti.

V zvezi z dejstvi, ki jih obravnavamo, mislim, da je čas v gojitvi ubrati enotno in pravo pot k napredku. Če si predstavljamo velikost terena, primerne za življenje gamsov in nekoristnega za druge dejavnosti, je stalež in v zvezi s tem tudi odstrel te divjadi veliko prenizek. Da dosežemo zaželeni stalež, je nujno pustiti za pleme sposobne koze, tudi z nekoliko slabšimi trofeji, saj te v največ primerih dajejo po dednosti prednikov dobre kozličke. To seveda vse dotlej, dokler ne dosežemo boljšega staleža.

Vztrajam pri svojih izvajanjih, ki sem jih podal na podlagi dolgoletnih proučevanj statističnih podatkov. Svojih stališč ne bom mogel menjati prej, dokler se stanje pri odstrelu ne bo spremenilo. Spremeniti pa se mora tako, da bodo mladi uplenjeni gamsi ocenjeni pretežno z zeleno piko in ne obratno, kot je sedaj.

(Pride konec)

Foto Z. Orel

Ohrov za divjad

Slavko Kovač

Za divjad urejamo krmne njive, kjer najde hrano od pomladi do jeseni in se zato zmanjša škoda na drugih kmetijskih površinah. O nekaterih rastlinah, posejanih na krmnih njivah, smo v »Lovcu« že brali. Vendar poznamo tudi rastline, ki posajene na lovskih krmnih njivah in drugih površinah nudijo divjadi hrano predvsem čez zimo. O tem vedo naši lovci še bolj malo. Vsi mislimo, da smo zadostili našim gojitvenim dolžnostim, če postavimo v loviščih par krmišč za srnjad in jih natrpamo s senom ali otavo, v najboljšem primeru z deteljo. Dejansko pa se takih krmišč srnjad izogiba, v hudi zimi pa poginja v njihovi neposredni bližini, ker ji je suha hrana neznan in nenaraven. Za krmljenje zajcev pri nas nihče ne poskrbi in je dolgouhec prepuščen lakoti in pomanjkanju, kasneje pa se čudimo, da ni primerne letnega prirastka. Zajec je sicer dovolj odporen in iznajdljiv, da si poišče hrano za svoj obstoj, toda stalež nam pri tem temeljito redčijo zankarji in drugi škodljivci. Shujšane živali se kasno opomorejo in ne moremo računati na zgodnja, močna legla. V tujini so spoznali, da lovišča, v katerih intenzivno gojijo zajca, ta divjad nima dovolj naravne hrane. Spominjam se takega vzornega nižinskega lovišča v Romuniji, kjer je bilo urejeno nešteto krmišč in krmnih površin za zajca. Zanimivo je, da iščemo in najdemo za skromen stalež zajca vsa mogoča opravičila in utemeljitve od prevelikega števila roparic, strupenih škropiv, kmetijske mehanizacije pa do degeneracije. Nikjer pa nisem zasledil vprašanja, če je temu morda vsaj deloma krivo pomanjkanje hrane. Da to vprašanje ni odveč, že ugotovimo, če pogledamo po pustem, golem zasneženem polju, obdelanem po načelih modernega kmetijstva, ki pozimi ne nudi divjadi skoraj nobene hrane več.

Lovska družina ima možnost, da uredi krmne njive na površinah, ki jih odkupi ali vzame v najem. Primerne so njive, ki leže sredi ali ob robu gozdov, včasih je možno v njive preurediti tudi gozdne travnike in jase, poseke ob daljnovidnih in slično. Krmne njive naj leže čim bližje dnevnih zatočišč divjadi, to je gozdov, grmišč, remiz itd., vsekakor pa čimdlje od hiš in naselij. Krmni rastlini, ki šele pozimi nudita naravno in svežo hrano, sta kravji ohrov (brassica oleracea, Kuhkohl) in vestfalski krmni ohrov (Westfälischer Furchenkohl). V čeških, nemških in avstrijskih loviščih ju lovci že zdavnaj poznajo in uporabljajo kot idealni krmni rastlini za zimsko prehrano, saj imata zanimivo lastnost, da ju divjad prične objedati šele, ko pritisne prvi

Ohrovt jeseni

mraz. Pred tem, kaže, da nista dovolj okusni za izbirčne gobčke.

Kravji ohrovt zraste do 1,5 m visoko, ima velike mesnate liste ter debel, močan kocen, ki ga divjad prav tako objeda. Sadike pridobimo predhodno na posebni gredi v vrtu, enako kot domače zelje. Za pridobitev sadik za 1 ha polja zadostuje 1 kg semena. Sadimo ga v drugi polovici maja in prvi polovici junija, lahko pa še kasneje na strnišča požetih žit in za podorinami. Sadimo v razmakih 60×30 ali 50×40 . Tla morajo biti obdelana in pognojena. Kravji ohrovt enkrat okopljemo in posameznim sadikam dognojimo s peščico kalkamona.

Vestfalski krmni ohrovt zraste le okoli pol metra visoko, ima pa izredno bujno zelenje in ne tako debel kocen. Sadike pridobimo na enak način kot kravjega ohrovta, sadimo pa jih kasneje. Če ga posadimo celo še avgusta na preorano strnišče, se še zadovoljivo razraste. Hvaležen nam bo za gnojenje s kalijevo soljo (200 kg/ha) in superfosfatom (300 kg/ha).

Posamezna rastlina kravjega ohrovta tehta 3 do 4 kg, vestfalskega 1–2 kg. Ker ju divjad v celoti

Koceni kravjega ohrovta pozimi v kopnem

obje, lahko zračunamo, da nudi srednje velika njiva z okoli 1000 sadikami kravjega ohrovta 3000–4000 kg, vestfalskega pa 1000 do 2000 kg zimske hrane. Hrane ne raznašamo po krmiščih, ampak jo pustimo na njivah, ki jih divjad sama obiskuje. Izjema so fazani. Zanje ob vsakem krmljenju odsekamo npr. dva ohrovta in ju obesimo v krmišče. Opazili bomo, da ju bodo fazani oključali, preden se bodo dotaknili žita. Takšno krmljenje je predvsem važno v dolgih hudih zimah, ko fazani razen krmišč s samo zrnato hrano obiskujejo tudi kozolce in kmetije, kjer v senenem zdrobu iščejo zelenje, ki ga organizem rabi.

Krmna njiva, zasajena s kravjim in vestfalskim ohrovtom, predstavlja za vso divjad veliko privlačnost in jo obiskuje od blizu in daleč. Da preprečimo preveliko zbiranje divjadi na enem mestu, bomo uredili več manjših krmnih njiv in jih razporedili po celem lovišču. Pomagamo

Vse foto S. Kovač

Njiva z do tal popasenim kravjim ohrovtom

si tudi na ta način, da se s kmeti-lovci in drugimi naklonjenimi posestniki dogovorimo, da proti primerni odškodnini posade ob robu svojih njiv par sto sadik krmnega ohrovta in ga pustijo preko zime. Na ta način dosežemo enakomerno razporeditev sveže in zdrave hrane po vsem lovišču.

Članek sem napisal v želji, da bi zimsko krmljenje divjadi v naših loviščih že enkrat krenilo z mrtve točke. V lovišču, ki bo imelo primerne krmne površine zasajene tudi s kravjim in vestfalskim ohrovtom, kljub najhujši zimi ne bo pomankanja. Če bodo lovske družine pokazale primerno zanimanje, bo Lovska zveza Slovenije gotovo poskrbela tudi za nabavo semen iz inozemstva.

Moj težko zasluženi – iz Trente

Hano Tischler
iz nemščine prevedel Jurij Verovšek

Okvara akumulatorja na mojem avtomobilu je bila povod, da sem se spoznal s trentarskim lovcem iz Čezsoče – Danilom Čopijem. Po poklicu je sicer električar, z dušo in telesom pa strasten lovec, kakor jih je malo. Takoj sva našla snov za razgovor. Po enournem kramljanju o vsemogočih lovskih doživetjih sva se dogovorila, da pridem naslednjo pomlad nad velikega petelina. Tega sem se zelo veselil, posebno, ker že nekaj let nisem imel priložnosti doživeti lova na petelina. Prve dni maja sem prejel Čopijevo obširno pismo, da to leto zaradi slabega vremena in visokega snega v hribih skoraj ni mogoče misliti na lov.

Preveč sem se že veselil tega edinstvenega lova, zato ga nisem hotel več odlagati. Dne 17. maja 1965 sem se na slepo odpeljal z Dunaja v prekrasno Trento. Debelo je pogledal moj lovski prijatelj, ko sem se pojavil v njegovi hiši, in kljub vsem mogočim ugovorom sva se takoj naslednjega dne dopoldne odpravila na pot proti koči na Golobarju. Pot je bila zelo težavna, vreme izredno slabo in ko sva popoldne le dospela do koč, sva bila docela premočena. Prebivalci koč so naju prijazno sprejeli in pogostili, upanja pa nama niso dali mnogo. Menili so, da je vreme skrajno neprimerno, in da so se doslej vsi lovci, ki so letos poizkusili na petelina, vrnili praznih rok.

Opolnoči sva krenila iz koč z namenom, da bi bila pravočasno na rastišču. Toda neugodne napovedi so se uresničile in zaradi slabega vremena sva tako počasi napredovala, da sva prepozno dosegla predel lovišča, kjer je Čopij domneval, da pojo petelini. Ne da bi kaj slišala, sva se vrnila v koč do kože premočena. Nič boljše se ni iztekla naslednja noč. Poleg dežja je začel pihati močan veter in spet nisva mogla zasliševati. Utrujena, premočena in slabe volje sva se zatekla v koč. Pošla nama je volja in s težkim srcem sva se odločila za sestop v dolino. Na pol poti, okrog poldne je bilo, sva srečala gozdarskega inženirja, ki je kljub slabemu vremenu rinil v gore. Prepričevati naju je začel, da se bo vreme izboljšalo, ter nama prigovarjal, naj se vrneva v koč ter naslednje jutro še enkrat poskusiva.

V troje smo se vrnili v koč. Sklenila sva, da bova že v zgodnjih popoldanskih urah odrinila in noč prebela na prostem, da ne bi bila prepozno na rastišču. Od drvarjev sva si izposodila kožuha, da bi noč laže prebela. Okrog sedmih zvečer sva s težavo dosegla cilj, kjer sva po sve-

Foto P. Adamič

Skozi nosnici trtico za nošnjo

žih iztrebkih ugotovila, da sva na pravem mestu, in da tu poje več petelinov. Takoj sva se lotila priprav za zasilno nočevanje. Za skalnim previsom sva nastlala z vejevjem, za blazino sta bila nahrbtnika, za odejo pa plašča. Mirno sva legla na hladno ležišče in vlekla na ušesa, kdaj bo vpadel petelin na gred. O napovedanem izboljšanju vremena seveda ni bilo sledu. Komaj sva se za silo namestila, je začel pihati močan veter, povrh pa je začelo še močno deževati. Pri takem vršenju seveda ni mogoče slišati petelinovega prileta. Po krepkem srku žganja sva sklenila ostati in zdržati. Dež je polagoma prešel v sneg in tako je najino nočevanje postajalo vedno manj znosno. Vendar sva, premočena in trudna od naporene hoje, nekoliko zadremala. Okrog polnoči nisva več mirno zdržala, z vso previdnostjo sva si prižgala cigareto ter se brez nadejanja na kak uspeh začela pogovarjati o najinem brezglavem podvigu. Tako so potekale prve ure novega dne, veter in sneženje pa sta pojenjala. Začela sva se pripravljati na lov, še prej pa sva pretegnila najine otrdele ude. Prav, ko sem krepko pretegnil svoje dolgo telo, sem opazil, da se je na drevesu nad nama nekaj premaknilo.

Foto F. Cvenkel

In svojim očem nisem mogel verjeti, da se je z veje dvignila velika črna gmota in izginila med goste vrhove macesnov in smrek. Petelin je torej prespal noč prav nad nama! Z najinim nemirom pa sva ga prepodila. Pridušala sva se in klela, da je kar po žveplu smrdelo. Šele čez čas sva se umirila in zbrala ter se začela posvetovati, kaj nama je storiti, saj se je že svitalo. In tedaj – sprva nisem vedel, ali naj to pripišem preveč razdraženim živcem in želji po petelinu – res slišim komaj zaznavne te-lek, te-lek. Nisem se upal premakniti. Prijatelj Danilo pa ni še ničesar slišal. Še drugič je petelin zaklepal, to pot bolj razločno, kar je slišal tudi Danilo. Brž sva prišla za puški in vzela pot pod noge za čarobnim glasom. Vedno razločneje sva slišala klepanje. Ko pa sva bila že blizu, me je ko blisk prešinilo, da sem v naglici pozabil v nahrbtniku naboje. Dvocevko sem sicer imel nabit od večera, toda zjutraj, ko sva se v lovski mrzlici odpravila, sem moral iz cevi zlitii vodo. S strahom sem pomislil, kaj če se naboj ne vžge. Tega mučnega odkritja si nisem upal izdati Danilu in odpustil bi mu bil, četudi bi me za to malomarnost do nezavesti premlatil. Bila sva tik ob petelinu in obstala sva. Zazdelo se mi je, da na koncu veje viharnega macesna vidim gmoto, ki se giblje. K sreči je bil petelin obrnjen od naju in nama je kazal pahljačo. Po vsem doživetem so bili napeti živci pred zlomom. Po nekaj skokih v globokem snegu sva mu prišla na strelno daljavo. Nisem mogel več čakati. Srečanje z Danilovim pogledom je zadoščalo, da se je pred menoj tako sklonil, da sem puško naslonil na njegov hrbet. Zaradi gostega vejevja je bilo težko spraviti muho v cilj. Po rezkem poku je petelin omahnil med skalni previs in star razvihran macesen. Najino veselje je bilo nepopisno kakor prizrčno izrečen »lovski blagor« mojnega spremljalca. Oba sva ga trdo zaslužila. Kadarkoli se ozrem na trofejo na steni, znova doživljam nepopisne ure tega lova v Trenti.

Pomlad

Olga Mali

Pomlad je zvenela s čudovitih češnjevih cvetov na sosedovem vrtu in ulice so naenkrat oživele. Nova, tiha pesem se je zbudila tudi v srcih ljudi. Že dolgo sem si želela v gore – na ruševca – in zato sem se še bolj razveselila očetove odločitve.

Med rdečim resjem se je vila pot do Veterna, kjer smo se ustavili, da bi uživali prelepe razglede v dolino, na zelenečo Jelovico in mogočno kraljestvo Triglava. Potem smo speli navkreber med vitkimi smrekami in bukvami, katerih vrhovi so se svetili v sijaju sončnega jutra.

Pri Žvegelnovi skali smo se srečali s stricem Miho in njegovim simpatičnim sinom Nejčkom, posedli v mehak mah in prijetno kramljali. Odložili smo nahrbtnike in bratec, ki je vso pot tožil zaradi ožuljene noge, je ob tem pozabil na težave. Radi smo poslušali strica, kadar je pravil o svojih doživetjih. Občudovala sem tega odločnega, visokoraslega moža, z značilnimi brki in toplim nasmehom. Ob vsakem srečanju z njim se spomnim na čudovite večere, ko smo otroci na topli peči kar požirali zgodbe dedka, strice Mihe, Janča in lovca Gropa.

»Prav pri naši skali,« je pravil stric, »se zmeraj kaj zgodi. Neke jeseni se je lovec Grog odločil, da pogleda po krmiščih. Težki oblaki so viseli tik nad gozdom, da je bilo temno kakor pod večer, in brez glasu. Nenadno zaropoče za njegovim hrbtom, da je lovec odskočil s poti in komaj ušel jelenom, ki so bili prav v tistih dneh najbolj drzni in bojeviti, ker so iskali pojave košute. Pri odskoku si je zvil nogo in sreča, da sem ga našel ob skali, ko sem se vračal z dela. Seveda sem mu pomagal domov.«

Morali pa smo se posloviti. Kmalu smo zagledali Gozd, majhno gorsko vasico, znano iz NOB po hrabrosti njenih ljudi, skozi katero vodi pot do koč na Križki gori. Vsa omamljena od višine in čudovitih razgledov sem stopila v prijazno koč. Ob treh čez polnoč smo krenili. Spremljal nas je nočni veter v blede mesečini. Kmalu smo bili na Vratih. Skrili smo se za rušev grm in potrpežljivo čakali. Nič se ni zganilo in od mraza sem bila že čisto trda. Strmela sem na prazno jaso, svetlo liso sredi temnega ruševja in si želela tople postelje v koči. Pomislila sem, da je v dolini gosto megleno morje, mi pa čepimo na njegovem obrežju in pod bledečimi zvezdami pričakujemo, kdaj se bo zbudila prva ptica. Na vzhodu je nebo bledele in nekje se je oglasil kraljiček. Črne sence so se vedno bolj izgubljale in in se polnile z žarki luči. Takrat je završalo in zafrfotalo po zraku.

Pojavil se je na jasi, samo nekaj metrov od nas, usločen in lep kakor črn kipec. Vso lepoto sem zajela z enim samim pogledom. Nisem si upala niti dihati, da me ne bi opazil in bala sem se, da bo slišal srce, ki mi je tako neusmiljeno kovalo. Ruševca je pozorno, z iztegnjenim vratom motril okolico. Potem je poskočil, izzivajoče zapihal, zaropotal s perutmi in se odgnal od tal. To je ponavljal, skakal, se preletal, grulil, izzival in klical na korajžo. Vozil je kočijo, vriskal in plesal...

To je bil ples ljubezni — sla in bol, ki se razodene, ko se duša sprosti, kadar skozi srce zemlje vre pomladni sok, kadar še zemlja drhti v hrepenju. Sreča je bila blizu in pesem ljubezni je tonila v skrivnostno tišino jutra, ki se je pravkar rodilo. Poslednji spevi in klici črnega pevca, tako usodno vklenjenega v otožno in svetlo bleščanje prvih sončnih žarkov, so nepozabno doživetje za slehernega, ki jih je kdaj slišal. Bila sem pretresena. Kaj takega si nisem niti predstavljala. Pogledala sem očeta, ki je meril na lepega pevca. Hotela sem ga prijeti za roko, takrat pa je ruševca izginil kot senca.

Očetu je bilo žal, da ni streljal že prej, zato nekaj časa sploh ni opazil mojega velikega zadovoljstva, da nisem videla smrti prelepe ptice.

Ko smo se čez nekaj dni vračali v dolino, sem ob robu gozda nabrala šopek cvetic. Z njimi sem prinesla v svojo sobo delček pomladi in tiste čudovite skrivnosti, ki jo lahko doživiš, kadar se prvič srečaš z malim pevcem velike ljubezni.

Pri snežnih svatih

Vladimir Pleničar

*Bilo je v zgodnji pomladi pred leti.
Na nebu pričele so zvezde bledeti,
med ruševjem skrit na snežni planoti
zaželel sem krivcev si v gorski samoti.*

*Pomlad je v gorah. Kako ljuba misel je nate
in tvojega glasnika, ki kliče, vabi v svate.
Ta pesem je divja, a polna ljubezni, bolesti.
Poslušam jo in v strast se spreminja v moji
zavesti.*

*Kot vsakemu — ljubezen, želje, hrepenenja,
so tudi lovca kipeča stremljenja.
Že blizu ciljev si, pa ti usoda vmes poseže,
prečrta ti najlepši sen, bolest v srce zareže.*

*Pomlad in krivci! Spet me vabite v goré,
saj bolj od dekleta prevzeli moje ste srce.*

Zapiski iz lovske kočé

II.

Pismo

Janko Perat

*Človek ni žalosten in ni vesel.
Svet se je čudno daleč premaknil,
blodiš in tavaš kakor izgubljen,
vse je odplavalo, sam ne veš kam.*

S. Kosovel »Sam«

Zima se je končno tudi v gorskih višavah nagnila v pomlad, odjuga je dahnila v snežno prostranstvo in snegovi so mrli v osojah.

Bližal se je večer, ko sem se utrujen, skoraj onemogel končno povzpел do kočé. Robovi gora so se že odražali v zamolklo temni senci, medtem ko je zahod še vedno krvavo žarel. Ampak to je bilo daleč, daleč tam za obzorji. Toda bil sem tako izmučen, da nisem imel nobene druge želje, da bi čimprej odklenil kočó, se vanjo zatekel in se spočil. Ampak kot nalašč se ključavnica ni in ni hotela odpreti. Končno je pod ključem le škrtnilo in odprla so se prva vrata. Potem sem odklenil še druga, in bil sem notri.

V nos mi je udarilo po zatohlem, kajti zima je tu gori komaj minila in kočó je dolge mesece samevala. Celó čuvaj jo je pozimi malokdaj obiskal. Ampak tudi tedaj, če je bil slučajno v kočí, je ni mogel dobro prezračiti, kot tudi ne posteljnine presušiti, ki se je nalezla vlage. Toda vse to me ni motilo, ker sem bil preveč utrujen. Tri mesece življenja v mestu me je pomehkužilo in noben zadah mi ne bo preprečil spanja. Glavno je, da sem tu v kočí, sam, kot sem si potihem želel; čuvaj bo prišel za mano šele jutri popoldne.

Vrata sem pustil odprta in tudi obe okni sem odprl, da bi prepil vsaj malo pregnal zatohlost, šele nato sem odložil nahrbtnik ter obesil puško na klin. Potem sem pogledal za žganjem. Vedel sem, da čuvaj hrani v koči sadjevec, ki ga je zvaril iz tepk in drobnic, katerih je vse polno po grapah ob vznožju gore. Kmalu sem odkril skoraj polno steklenico te tako zaželene pijače in si nalil kozarec. Prvega skoraj nisem čutil, zato sem si nalil še drugega, da mi je pognalo kri po žilah.

Medtem se je skozi okno pritihotapila noč, pa se mi ni ljubilo prižgati petrolejke. Bolj prijetno je bilo takole sedeti v sanjavem molku, medtem ko se mi je po žilah pretakala opojnost popitega žganja in se je telo polagoma umirjalo v utrujeni otopelosti.

Sedel sem in gledal skozi okno. Tam daleč so v okviru noči migetale barvaste luči mesta, živo in nemirno, kot je nemirno življenje v mestu, kakor je življenje danes sploh nemirno. Kako daleč stran od mesta sem! Kako lep je povratek v naravo iz napetega boja za obstanek, za življenjski prostor v mestu. Kako krepilna je samota v naravi, če si to samoto izbere človek sam, da se spočije in se potem vrne med ljudi. Človek ne more biti dolgo sam. Tudi jaz nisem rad sam. Rad živim v mestu, čeprav izgleda, da je to protislovje, pa ni. Človek se je odtrgal od narave s prvo uporno gesto, s katero se je upr naravi. Od tedaj se mora vedno osamosvajati in trgati od narave, če hoče ostati človek. Nazaj k naravi lahko pride samo še na obisk, da se spočije. Povratka v naravo pa za človeka ni. Za tistega pa, ki še ni zgubil sposobnosti ohranjati stika z naravo, so taki obiski poživljajoči, kajti prijetno je za nekaj časa odložiti masko, lepo je biti popolnoma brez skrbi in občutiti harmonijo z brezkrajnim stvarstvom.

Spoznal sem to. Gora mi je odkrila svojo slast in pridobila me je samota. V samoto se zatekam, da bi se lahko dotaknil zemlje, da bi jo čutil in občutil, da sem še vedno — čeprav človek — njen sestavni del. Samota v gori ni osamljenost. Osamljeni smo samo med ljudmi, osamljeni so tisti v velikem mestu, kjer migetajo lučke, tisti, ki so pozabili svoj izvor.

Nabral si bom moči in trdnosti, ki jo potrebujemo za življenje v mestu; zato sem prišel sem gor na Goro. Truden sem, kajti premagati sem moral prekletstvo težnosti, ki vleče človeka navzdol. Višine niso nikomur podarjene — razen bogovom, premagati jih je treba, zato so namenjene le močnim.

V gozdu pod kočo se je oglašala sova. Tej se je pridružila še druga in najbrž še tretja, kajti težko je bilo ločiti, koliko jih je, ko so družno tekmovali, katera bo spravila iz grla turobnejše in grozljivejše glasove.

Ne najbrž potihem, ampak kar glasno sem se zasmel tem glasovom iz gozda, saj tu v tej

samoti si lahko privoščim tudi glasen smeh. Tu lahko popustim vajeti konvenciji, ki jih v mestu brezobzirno drži vedno nategnjene.

Sovji zbor pa me je spomnil, da imam še marsikaj opraviti in tudi nekaj použiti, preden ležem k počitku. K večerji bi se prilegel tudi topel čaj ali juha, saj sem moral vzpon plačati z obilico znoja in tekočino je treba nadomestiti.

Ko sem povečerjal, sem šel malo iz kože, v nočni hlad. Nič se ni zganilo, celo zrak je miroval. Postal sem in poslušal tišino, gledal migetajoče luči daljnega mesta in spet sem se vprašal, kaj je tisto, ki nas vleče sem gor. Gremo nepotešeni, vračamo se nekoliko manj nepotešeni in hrepenenje ostaja. Hrepenenje po lepoti, harmoniji in ubranosti.

Odpravil sem se spat in kljub zatohli posteljnini kmalu trdno zaspal.

Prebujenje je bilo težko; zvonjenje budilke sem zamenjal z zvonjenjem telefona in moja prva misel ob prihodu iz spanja k budnosti je bila, da se zopet začinja dan. Dan kot vsi drugi, povezan z nešteti obveznostmi, nabit z napetostjo, nenehno pritiska na človeka naših dni. Šele čez čas sem se zavedal, da nisem v mestu, temveč na Gori in da se bo današnji dan začel z lovom na ruševca. Ob tej zaznavi sem hitro skočil iz postelje, prižgal luč in pristavil kavo na špiritni gorilnik. Ko je v strojčku kava vzkipela, sem bil že popolnoma nared. Še nekaj požirkov prijetno dehteče tekočine in šel sem na pot.

Zunaj je bilo svetlo in hladno. Luna je pošiljala svoje poslednje srebrne žarke po pobočju, koder sem se polagoma vzpenjal. Nisem hitel, da se ne bi preveč ogrel in bi me potem na čakanju mrazilo. Kmalu bo luna zašla za vrhove, ki so potegnili temne sence čezme in nenavadne, ostre oblike skal so črtale svoje črne obrise na temni sinjini neba. Vse je bilo tiho v pričakovanju.

Ustavil sem se pod steno, tam kjer je zemlja vzkipela v strmem zagonu med ruševjem, ob macesnu, tik pod ostenji samega vrha. Tam ob macesnu je čuvaj pripravil udoben zaklon s sedežem, ki ga je postlal z vejami in spretno zastrl z zaveso velikega ruševega grma. Zaklon je naredil že mnogo prej, preden so se začeli vsakoletni turnirji črnih vitezov na veliki snežni zaplati, streljaj stran. Tja so plazovi in vetrovi nanosili vsako zimo veliko snega, ki se je upiral toploti vse do začetka poletja. Na tej zaplati so si leto za letom merili moč in korajžo črni vitezi planin. V zaklonu sem odložil nahrbtnik, napolnil puško in se udobno namestil, s puško čez kolena, da bi mi bila tako hitro pri roki. Nato sem pogledal, kakšen je pogled v areno, popravil nekaj ruševih vej, ki so mi zastirale pogled in obmiroval. Vse mirno je bilo naokrog, le veter je ubiral tiho melodijo skozi veje med razgaljenimi skalami.

Nebo je polagoma začelo bledeti v jutro in tedaj je prav pod stenami zaškripalo, kot bi nekdo odpiral vrata, zarjavela v tečajih. To jutro se je torej prva oglasila belka, pridružila se ji je taščica, skrita v ruševju, in komatar je odgovoril obema s smreke niže spodaj. Potem se je zbudil ves ptičji zbor.

Samo črni vitez to jutro še ni stopil na plan, ni izzival tekmecev na dvoboj, čeprav je zora že potiskala temo iz grap in prepadov.

Pač! Samo švist peruti v zraku in že je bil na snežišču, negiben, buden in črn. Samo ogledalci na perutih sta se mu belo svetili skozi somrak. Potem je viteško skočil kvišku in pozval tekmece naokrog na junaški mejdan, samozavestno, izzivalno: »ččššuušši«. A nobenega ni bilo, ki bi se mu odzval. Jezno, še bolj izzivajoče, ognjevi-teje in še bolj samozavestno ter skoraj grozeče se je oglasil:

»Čušš-ču-šššš!«

Zopet nič.

Pomislil sem, če morda ni kak stari pretepač, pred katerim se vsi tresejo, toda krivci v njegovem repu, kolikor sem jih mogel videti s prostim očesom, tega niso kazali. Pogledal sem bolje skozi daljnogled in ugotovil, da je samo prvi krivec na vsaki strani repa polno oblikovan, drugi pa komaj nakazan. Torej mlad ruševca!

Medtem je bolj milo, skoraj proseče povprašal, če mar ni nikjer več junakov:

»Čušiuu?«

Nič. Tudi meni se je zdelo čudno, da nikjer ni slišati drugega petelina. Pač pa se je na nasprotni rebri oglasila kura. Kot blisk je petelin zginil s snežne zaplate in odletel za vabilom. Kmalu nato sem ga slišal, kako je grulil tam, kamor ga je zvalila putka.

Jutro je medtem postalo rožnato, polno ptičjega petja. Pojoče jutro! Ko sem v tihem občudovanju zrl in poslušal vso to lepoto, me je prevzel tak nemir, da bi skoprnel od hrepenenja. Tedaj se je prav blizu mene za ruševjem oglasila kura z nekoliko noslajočim »ke, ke, ke«. Vabila je petelina. Tudi od drugod so se jele oglašati, ampak petelin je bil samo eden.

Poskusil sem ga zvabiti nazaj v svoji bližino. Počakal sem, da je nehal gruliti, nato sem zapihal, nekoliko kolebljivo, kot bi si prav ne upal. Takoj mi je odgovoril.

Še enkrat sem zapihal, nekoliko močnejše, bolj izzivalno, in naenkrat se je pojavil na zaplati, besen in razpoložen za boj. Saj je končno našel tekmece, ki se je pripraviljen pomeriti z njim. Nekaj časa je gledal okrog sebe, odkod se bo pokazal junak in ker ga od nikoder ni bilo, se je prešerno pognal v zrak, češ kje si strahopetec: »Čuuiššš?«

Tiho in negibno sem ga opazoval izza rušja. Puška mi je počivala na kolenih. Le kdo bi streljal nanj, na edinega junaka, edinega trubadurja,

ko pa toliko putk čaka na njegovo naklonjenost in ljubezen, kajti narava terja neizprosno svoje. Ne, letos res ne bom streljal. Morda drugo leto. Popoldne je prišel v kočo tudi čuvaj, kakor je bil obljubil. Naslednje jutro sva šla vsak na svojo stran in oba doživljala čudovite, nepozabne trenutke pomladnega jutra v gorah. Toda v vsem tistem okolišju je pihal in grulil le en ruševca. To sva oba nesporno ugotovila. Zato sva se dogovorila, da bova o petelinu molčala. Čuvaj bo skušal preprečiti, da bi kdorkoli prišel semkaj nad ruševca, kajti škoda bi ga bilo, ki je — kdove zakaj — edini dočakal pomlad.

Vrnila sva se v dolino, domov.

In čez približno deset dni sem dobil pismo, ne navadno dolgo. Pisal mi ga je čuvaj z okorno roko in s preprostimi besedami, saj se nikoli ni učil leporečja: »Dragi prijatelj, moram ti pisati, ker sem jezen, da bi dušo potolažil. Tistega korajžnega ruševca ni več. Kokoši se ob jutrih zaman oglašajo. Poslušal sem jih in klet.

Nekaj dni po tvojem odhodu me je poklical starešina lovske družine k sebi. Ko sem prišel k njemu, sem že vedel, koliko je ura, saj je pred hišo stal lep, moderen avtomobil iz Nemčije. In potem mi je starešina naročil, da moram gospodu, kateremu me je predstavil, za vsako ceno pomagati, da upleni ruševca. Ko sem ga opomnil, da jih ni, me je zavrnil, da dobro ve za enega pri koči, da je gospod že vplačal trikratno ceno. To je več kot dve moji plači, za enega ruševca!

Kaj sem hotel? Peljal sem ga!

Na čakanju pa sem pihal kot moja žena, kadar podi sosedove kure z dvorišča, v upanju, da se ruševca ne bo odzval, ampak ta hudič je priletel Nemcu ravno pred cev, brž ko sem se oglasil. Toda to bi ne bilo še najhujše! Ko se je Švaba v koči najedel, je začel izpred kočice z daljnogledom opazovati gore vsenaokoli. Vse vrhove je poznal, ta hudič! Vprašal sem ga, če je bil že kdaj prej na lovu pri nas, ker so mu kraji tako dobro poznani. Odgovoril je, da ne, da pa pozna te kraje že od prej. Od prej! Veš, jaz sem preprost človek in nisem študiran kakor ti, ampak midva sva bila oba partizana. Šele potem je prišlo za mano, kaj pomeni 'od prej ...'

In temu hudiču sem jaz, star partizan, pomagal do edinega ruševca! Nazaj grede sem nevedoma stiskal puško, da so me bolele pesti, čeprav sem se z obžalovanjem zavedel, da je četrto stoletje pravzaprav za nami in da lahko samo preklinjam.

Zdaj, ko sem ti vse to napisal, se mi bo morda jeza malo ohladila. Nekomu sem moral povedati. Pa ne zameri slabi pisavi in piši, kdaj prideš na srnjaka! Tvoj lovski tovariš . . .«

(Se nadaljuje)

Po lovskem svetu

Zaščita ptic v Italiji

»Diana,« italijanska lovska revija, št. 1 od 15. januarja 1968, je objavila obetajočo novico o zaščiti ptic.

Po 41. členu temeljnega zakona o lovstvu — Testo Unico (T. U.) — in navodilih o zaščiti divjadi in izvrševanju lova, od 5. VI. 1939, je v Italiji prepovedano prodajati, loviti in pobijati ptice, manjše od drozga. Tudi 12. člen zakona št. 799 od 2. 8. 1967 prepoveduje prodajati mrtve ptice, manjše od drozga — izvzemši škorca vrabca in poljskega škrjanca.

Na osnovi navedenega in po mnenju zoološkega laboratorija je sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo 22. novembra 1967 izdal poseben seznam ptic, ki jih je prepovedano prodajati.

Iz tega seznama s 129 imeni navajamo ptice, ki žive oziroma so preletne tudi v Sloveniji:

Drevesna, mala, ostrožena, rjava in vodna cipa; čížek; črnoglavka; beločeli, komatni in mali deževnik; dlesk; grbež ali puklež; grilček; kalin; konopeljščica laška; povodni kos; beloperutni, mali in veliki krivokljun; kupčar belorepec; lišček; mali in ploskokljuni martinec; belovratni, črnoglavi, mali in veliki muhar; olšica; ostroglež laponski; ovčarica; bela, rumena in siva pastirica; pegam; pisana, siva, sivoglava in vrtna penica; planinska in siva pevkva; pinoža; dolgoпрsti in kratkoprsti plezavček; pogorelček; mali in spremenljivi prodnik; črnogri prosnik; repaljščica; repnik; slegur; rjavi in rjavoglavi srakoper; vseh 9 vrst strnadov; ščinkavcev; čopasti in hribski škrjanec; šmarnica; modra taščica; 4 vrste trstnic; mala tukalica; vodomec; vriskarica; vrtnik; zelenec.

V seznamu zaščiteneh ptic oz. ptic, ki jih je prepovedano prodajati, pa pogrešamo npr. lastovke, sinice, slavca in druge, kolikor niso morda že neposredno zaščitene po 41. čl. T. U.

Pade nam tudi takoj v oči, da sta poleg vrabca tudi škorec in poljski škrjanec upoštevana lovna divjad. Pri tem našim vnetim nasprotnikom škorca v tolažbo, da pač v Italiji skladno s predpisi skrbe za redčenje škorcjih jat. Po drugi strani pa je zanimivo, da je zaščiten puklež, ki se navadno uvršča med kljunače.

Najnovejša odredba o prepovedi prodajanja drobnih ptic dokazuje, da so 41. čl. temeljnega zakona o lovstvu in navodila k temu zakonu iz leta 1939, po katerih je prepovedano tudi loviti in pobijati ptice, manjše od drozga, zgubili svojo veljavo. Po drugi strani je pa vendar dokaz, da se v Italiji nekateri resno — čeprav previdno — trudijo, da bi vprašanje zaščite ptic prišlo na zeleno vejo. Prepoved trgovanja s pticami določenih vrst, kar je v Italiji nasploh zakoreninjena navada, bo gotovo zmanjšala množično lovljenje. Pri tem so pa seveda važne sankcije zoper tiste, ki se te odredbe ne bi držali; teh pa objava v »Diani« ne navaja.

E. S.

Kmalu bodo zleteli

Foto I. Napotnik

Lovski oprtnik

Kazni za tiste, ki pobijajo koristne ptice

Vprašanje: Zalotil sem fanta, ki je zmetal mlade siničke iz gnezda. Kako in kam naj ga prijavim in kakšno kazen lahko dobi? Že večkrat prej sem ga opozoril, da naj tega ne počne, a nič ne zaleže. Zanima me tudi, po katerem predpisu je zlikovec lahko kaznovan, ki strelja koristne ne-lovne ptice z zračno puško? Prosim za navedbo in obrazložitev predpisov, ki ščitijo ptice.

Ž. V.

Odgovor: Zaščita mladičev in legel zaščitne divjadi, nadalje zaščita mladičev, gnezd in jajc posebej določenih koristnih ptic je predpisana v temeljnem zakonu o lovstvu v čl. 12. (Ur. l. SFRJ 16/65). Za kršilce navedenega predpisa je predvidena denarna kazen. Naš republiški zakon o lovstvu (Ur. l. SRS 22/66) je v temeljnem zakonu o lovstvu predvideno zaščito prevzel (čl. 4). Razširil jo je še na koristne sesalce, ki se ne štejejo za divjad. Ker pa ni bilo nobenega določila, katere ptice in sesalce je treba šteti za koristne — izjema so živali, ki jih zakon šteje za divjad — je bil sekretar za gospodarstvo pooblaščen, da izda temu ustrezen predpis. Izšla je odredba sekretarja za gospodarstvo (Ur. l. SRS št. 29/66). Po tej odredbi se štejejo za koristne vse ptice razen:

1. tistih, ki jih štejejo za divjad,
2. domačega in poljskega vrabca, velikega srakoperja,
3. šoje, srake, sive vrane in poljske vrane,
4. krekovta.

Od sesalcev pa se štejejo za koristne:

1. jež,
2. krt,
3. rovka,
4. netopir.

Kdor ravna proti predpisom o zaščiti koristnih ptic in sesalcev se kaznuje za prekršek z denarno kaznijo. Postopek vodi sodnik za prekrške pri pristojni občini.

Glede samega kaznovanja je nujno treba opozoriti na člen 42. in 43. temeljnega zakona o prekrških.

Prvi določa: »ni odgovoren za prekršek, kdor še ni bil star 14 let. Če stori prekršek, se na to opozorijo njegovi starši, da uporabijo vzgojne ukrepe.«

Drugi pa določa: »Če stori prekršek mladoletnik, ki še ni star 16 let, ustavi organ postopek zoper njega in ga samo opomni, naj v prihodnje ne dela več prekrškov.«

Izjemoma je dopusten opomin tudi pri mladoletnikih, ki so že stari 16 let. Zaščita naših koristnih ptic s kazenskimi sankcijami ni krepka. Zlasti je šibka zaščita ptic pred otroki in mladoletniki.

Franjo Sok

Rajonizacija jelenjadi

Članek v 12. številki Lovca »Boniteta lovišč — merilo za financiranje skupnih nalog«, zlasti tisti del, ki govori o rajonizaciji jelenjadi, je spodbudil tudi mene, da povem o tem problemu svoje mnenje.

Gospodarska komisija LZS je predlagala za jelenjad tri področja in sicer:

- a) gojitveno področje,
- b) varovalno področje,
- c) prosto področje

in za ta področja tudi ostro začrtane meje.

Že sam naziv »prosto področje« je za nas lovce nesprejemljiv, še bolj pa se nam upira, da bi na tem področju odstreljevali jelenjad brez ozira na število, spol, starost in kvaliteto.

Kakšna zmešnjava bi po tem razporedu nastala na terenu, v loviščih, pa vidimo v naslednjem: V občini Grosuplje bi od osmih LD bili dve v gojitvenem področju, tri delno v gojitvenem delno v prostem in tri v prostem področju.

LD Krka, katere član sem, pa bi mejila na dve LD, ki sta v gojitvenem področju, na tri LD, ki so v prostem področju, in na dve LD, ki bi bili delno v gojitvenem delno v prostem področju, kakor je tudi lovišče LD Krka.

Vsekakor je nevzdržno stanje, da bi na eni strani »demarkacijske črte« jelenjad gojili, krmili in se strogo držali plana odstrela in vseh drugih gojitvenih načel, kakor hitro pa bi jelenjad prestopila na drugo stran »demarkacijske črte«, pa bi bila dovoljena nanjo divja gonja in bi jo lahko odstreljevali vso od kraja brez vsakršnih načel.

Vemo, da je življenjski prostor jelenjadi nekaj tisoč hektarov,

brez ozira na mejo rajonov. S takim načinom bi v pogledu gojitve jelenjadi prosta področja podirala vse tisto, kar bi za jelenjad storila gojitvena področja. Kje je tukaj načelo, da je gospodarjenje z jelenjadjo skupna zadeva vseh lovskih organizacij, na katerih področjih ta divjad živi.

Tu ne more biti ostro začrtanih meja. Zaradi tega se popolnoma strinjam z načeli, ki so jih do tega vprašanja zavzeli predstavniki področnih lovskih zvez, zlasti pa, da naj rajonizacija jelenjadi urejata dve meji in sicer: 1. gojitveno področje in 2. varovalno oz. prosto področje. Na preostalem področju, kjer iz gospodarskih vzrokov ni zaželen jelenjad v večjem številu, naj bi se stalež reguliral z večjim odstrelom. Vseeno pa bi tudi pri večjem odstrelu morali veljati vsi osnovni gojitveni in etični principi.

Manjše število jelenjadi še vedno tudi na teh področjih ne bi uničilo našega gospodarstva. Tudi v lovstvu bodimo previdni in ne skaçimo iz skrajnosti v skrajnost, da se ne ponovi leto 1948!

Ciril Jurčič

Spomin na Žavcarjev vrh in petelina

Mnogokrat sem slišal in bral o divjem petelinu, vendar sem si ga povsem drugačnega predstavljal, kakor je. Včasih sem slišal lovce, da gredo poslušat petelina. Nekje v sebi sem tudi jaz gojil željo, da bi slišal gozdnega trubadurja. Šele pred leti sem se spoznal s starejšim lovcom Lojzetom, ki zahaja v prelepe gozdove Kozjaka. Povabil me je, naj grem z njim na Žavcarjev vrh poslušat petelina. Teško sem pričakoval tisto sobotno popoldne, da sva odrinila s fičkom proti Kamnici, kjer je prisedel še vodnik Hlebič. Pri starejšem lovcu Šikarju smo ustavili in od tam odrinili peš na Žavcarja. Med potjo sem spoznal tamkajšnje hribovske kmete, njihovo prisrčnost in dobrodušnost. Imel sem občutek, ko da sem prišel med stare znance in prijatelje. Pri gospodarju Možiču je večer potekal v prijetnem razpoloženju starih znancev, ki so obujali spomine na ta kraj, kjer se od nekdanj zbirajo lovci. Preden smo legli spat, so me poučili, kako naj se zjutraj ravnam in naskakujem petelina. Skoraj sem posumil, da me uče lovske latinščine, kajti vsega tega si nisem mogel prav predstavljati. To noč sem si ob

Koča na Žavcarjevem vrhu

nespečnosti upodabljal petelina, ki naj bi bil podoben domačemu, ki lepo zapoje in še marsikaj. Nekaj po drugi uri zjutraj smo tiho korakali po lovski stezi v skrit kotiček, kjer naj bi prisluhnil in doživeli skrivnostno predstavo. Toda na mestu, kjer naj bi pel petelin, je bilo vse tiho. Nadaljevali smo pot, ko naenkrat vodnik obstoji kakor okamenel in za njim tudi midva z Lojzetom. »Ali slišita?« je šepnil. Lojze je prikimal, jaz odkimal. Koj na to me vodnik zgrabi za roko in potegne, da sem skoraj telebnil, in ko sva obstala, me zopet vpraša, če slišim. »Ne,« šepnem. Zopet me potegne naprej in tako se je ponavljalo. Šele čez čas zaslišim klock, klock, kar si nisem mogel misliti, da je to petelinovo petje. Končno sta me spremljevalca spravila prav blizu košatega bora, na katerem se mi je prvič v življenju predstavil »veliki, divji petelin« — toda povsem drugače, kakor sem si ga goslej predstavljaj. Zagledal sem slavnega pevca na debelejši veji, kako je stopal sem in tja ter pel in še pel, kakor bi hotel izpeti vse najlepše pesmi. Njegovo perje je obsijala jutranja zarja in pevca s svojimi žarki naredila še lepšega in mogočnejšega. Njegovi pesmi se je pridružil ves ptičji rod z bližnjih dreves. V tem petju se je zbudil novi dan, zame velik dan, saj sem spoznal gozdnega trubadurja na nikoli pozabljenem Žavcarjevem vrhu. Ob tako veličastnem doživetju nisem mislil, da bi tudi sam mogel biti nekoč tako krut, da bi pretrgal življenje slavljenemu pevcu. A dve leti za tem sem si izposloval pri tamkajšnji lovski družini dovoljenje za odstrel.

Tedaj že stari trije znanci smo ponovili isto pot, z razliko, da jaz s puško. Vodnik Hlebič nas je še

v trdi temi pripeljal skoraj do petelina, na kraj, kjer smo bili pred dvema letoma. Tokrat sem hitreje zaslišal petelinovo petje. Naskakovaje smo se spuščali navdol in kmalu prišli čisto blizu. Strmel sem v smer petja, vendar petelina nisem mogel opaziti, ker je bilo še pretemno. A ko je jutranja zarja postajala svetlejša, sem ga zagledal, kako se klanja, tudi tokrat spet na borovi veji, in poje. Na mah mi je postalo vroče. Obšla me je nervoza, da sem postal neroden in le malo je manjkalo, da ni šlo vse po vodi. Tedaj mi je vodnik šepnil, naj streljam. Za hip sem se ojunail, dvignil puško in že se je razlegel strel v tiho in mirno jutro. Kar zagledam petelina, kako počasi pada z veje na vejo in nazadnje omahne na tla. Priskočil sem bliže, da vidim, če je vse to res. Skrivnostni pevec je mirno ležal pod mogočnim borom, na katerem si je malo poprej zapel poslednji pesem. Lojze, ki je medtem že pripravil svoj »blisk«, je kar naprej stiskal aparat, da bi ujel čimveč čudovitega prizora. Komaj sem se oddahnil, sta mi tovariša že stiskala roko in kmalu sem imel že tudi vejico za klobukom. Bilo je čudovito. Nikoli ne bom znal opisati trenutka, ko sem prvič, verjetno tudi zadnjič, uplenil kralja gozdnih ptic.

Konrad Bezjak

»Vojaške puške in kalibri v lovski uporabi«

V Lovcu št. 11. nadaljuje tovariš Turkalj zanimivo razpravo k članku, ki ga je napisal inž. Simonič v Lovca št. 8 in 9.

Takšne in podobne razprave so namreč koristne in poučne za lovec in nelovce, ki imajo strelno orožje.

Inž. Turkalj pravi o predelani ruski vojaški puški M 91/30, kal. 7,62 × 53 R, da je bilo samo nabojišče prilagojeno naboju kal. 8,2 × 53 R, izvrtina cevi pa je ostala nespremenjena, kalibra 7,62. Ta razlaga naj bi ostala le zasebna, kajti še vedno se najdejo samouki, ki brez potrebnega znanja poskušajo s puškami vsemogoče. Zato je lahko takšna razlaga za marsikoga zapeljiva.

Res je, da so že vse mogoče mahinacije in spremembe počeli na strelnem orožju, pa vendar ni nastalo nikoli nič pametnega, navadno le telesne poškodbe. Če je pa le komu toliko uspelo, da je uporabil takšno železje v lovišču, je bila navadno rezultat zastreljena divjad. Ako je krogla kal. 8,2 streljala iz cevi kal. 7,62 brez škode, je zgolj naključje. Res je, da pred pol stoletjem še ni bilo v rabi takšnih smodnikov, kakor jih imamo danes. V lovski rabi imamo že tudi naboje, ki razvijajo v trenutku vžiga blizu štiri tisoč atmosfer. Zamislimo si, kaj bi se zgodilo, če ne bi bilo vse v skladu od smodnika, krogle, izvrtine cevi do zaklepa.

Noben izdelovalec ne sme dati strelnega orožja v rabo, dokler ni kontrolirano in preizkušeno v državni preizkuševalnici orožja. Šele po ugotovitvi, da je izdelava brezhibna in da ustreza normi in tolerancam, ki so precej zahtevne, sme orožje v uporabo ali prodajo. Ako ne bi bilo to potrebno, gotovo ne bi zavodi za preizkušanje orožja vzdrževali dragih naprav v ta namen.

Kakor po vseh državah, tako tudi pri nas smejo orožje predelovati in popravljati, da ne govorimo o izdelavi novega, samo strokovnjaki, ki imajo za to licenco. Vsak drug, ki bi nekaj »bastljal« na orožju in nima za to dovoljenja, je lahko kaznovan.

Za varno in učinkovito uporabo strelnega orožja je mnogo pogojev, ki so med seboj odvisni in zelo zahtevni, ki jim pa ne moremo zadostiti v vsaki kovačnici. Dobro bi bilo, če bi bili lovci o tem bolj poučeni, ker še vedno koga zapelje misel, da bi si sam nekaj ustvaril.

Ne mislim s tem učiti, ampak le svariti. Tu gre za varnost samega sebe in okolice. Zato je bolje nekaj več izdatkov, pa si siguren s svojim strelnim orožjem.

Namen teh pripomb je, da bi lovci in samouki, ki imajo še vedno takšne in podobne namene, opustili tako podjetnost.

Stane Jamnik

Lovska organizacija

Odlikovanja

Upravni odbor Lovske zveze Slovenije je na predlog lovskih družen, področnih lovskih zvez in vzgojno propagandne komisije LZS na 2. seji 23. marca 1968 odlikoval več zaslužnih lovcev.

Z redom za lovske zasluge I. stopnje so bili odlikovani:

Otmar Cvirn — LZ Maribor
dipl. vet. Berto Tičak — Beograd
dr. Milovan Zoričić — LZ Hrvaške
Božidar Hrvoj — LZ Hrvaške

Red za lovske zasluge II. stopnje so prejeli:

Vojko Podgornik, Robert Lamprecht, Janko Friček, Lojze Gašper, Franjo Ledinek, Jože Pučko, Maks Sekirnik, Ivan Širnik, Anton Somrak, Marjan Kranjc, Maks Hudernik — LZ Maribor; Ivan Šepul — ZLD Ljubljana; Bogdan Stopar, ing. Petar Dragišić, dr. Ivo Jurjevič, prof. dr. Albert Starzyk, dr. ing. Zvonko Car — LZ Hrvaške;

mr. ing. Vinko Munkačević — Beograd.

Vzgojno propagandna komisija je po pooblastilu občnega zbora podelila od 3. 8. 1967 do 19. 3. 1968 znak za zasluge številnim lovcem.

Iz naslednjih lovskih zvez so bili odlikovani:

LZ Bela krajina:

Franc Kocjan, Rudi Müller, Janez Plut, Danilo Pavlin;

LZ Celje:

Martin Stravs, Alojz Satler, Peter dr. Voušek, Jakob Poličnik, Franc Oprčan, Jože Gradišek, Anton Knez, Franc Gyuran, Pavel Škerlj, Albin Završnik, Miha Javornik, Jakob Tamše, Lenart Špruk;

LZ Kočevje:

Viljem Šrajcar;

LZ Krško:

Franc Petan, Ivan Štritof, Franc Krošelj, Blaž Lipar, Ivan Deržanič, Ivan Erban, Franc Bobek, Pavel Bogovič;

ZLD Ljubljana:

dr. Albin Sedej, ing. Rado Boltežar, Viljem Klemenc, Jože Og-

Pravkar je izšla revija z edinstvenim prikazom najlepših lovskih trofej dvajsetega stoletja v barvni in črno-beli fotografiji. Take publikacije v Jugoslaviji še ni bilo. 96 strani velikega formata vam prikazuje v besedi in sliki najlepše primerke novosadske svetovne razstave lova in jugoslovansko lovsko orožje. To je knjiga, ki bo šla v prodajo v mnoge evropske dežele in je tiskana v štirih jezikih. Knjiga je najlepše darilo za vaše lovske prijatelje. Zagotovite si jo lahko po naročilu na naslov »Naš dom«, Maribor, Svetozarevska 14 — in v vseh knjigarnah. Cena izvoda 25 N din.

rinc, Rafael Demšar, Janko Ukmar, Karel Urbančič, Anton Turšič, Pavle Zrimšek;

LZ Maribor:

Lojze Jošt, Leopold Kristl, Ivan Črnčec, Oto Gradišnik, Zotlan Rajh, Franc Založnik, Viktor Platinšec, Martin Lorbek, Ludvik Lobnik, Franc Šantl, Valentin Štern, Ivan Murko, Pavel Zorenč, Ivan Bežjak, Ivan Vrečko, Alojzij Simetinger, Rudi Skrlovnik, Jože Verboten, Mirko Repolusk, Mirko

Škudnik, Franc Hermonko, Tone Knez, Miha Ramšak, Jože Pogorevčnik, Pavel Kotnik, Ferdo Cesar, Franc Plešej, Anton Kopše, Anton Hrastnik, Jože Pristovnik, Vladimir Mohor, Ivan Kirbiš, Franc Filipič, Anton Brodnjak, Martin Pišek, Franc Najdenik, Srečko Ramšak, Franc Pačnik, Ivan Kogelnik, Franc Kaučič, Ivo Ribarič, Franc Janžekovič, Ivan Žiberna, Matija Perko, Stanislav Kovše, Mirko Sernc, Rado Cajniko, Maks Sušek, Karl Ribič, Mi-

hael Turner, Franc Lipovšek, Stane Medvešček, Just Poropat; Franc Slamič, Ivo Rogina, Andrej Ošlovnik, Avgust Nabernik, Anton Kremzer;

GG Maribor:

Ludvik Brenc, Anton Španbauer, Franc Rihter, Ivan Švajger, Gabrijel Strehar;

LZ Notranjske:

Anton Vatovec;

LZ Novo mesto:

Anton Strupeh, Janez Janežič, Alojz Bračko, Julij Renko, Nikola Čulum, Franc Luzar, Jože Klevišar, Anton Kramar, Jože Mesarko. Ivan Tekstor, Karel Lužar. Čestitamo!

Iz pisarne LZS

Program strelskih tekmovanj v letu 1968

4. in 5. maja. Tradicionalno prvomajsko strelsko tekmovanje v Ptuj. Pravico udeležbe imajo vsi člani ZLOJ. Streljali bodo na 50 umetnih golobov. Pristopnina 60 N din.

7. julija. Prijateljsko srečanje med Ptujem in Gamlitzom (Avstrija) v Ptuju. Prireditelj LZ Ptuj.

14. julija. Prvenstvo LZS v streljanju na umetne golobe in na tarčo srnjaka. Kraj tekmovanja bo določen naknadno. Prireditelj LZS.

28. julija. Mednarodno tekmovanje v streljanju na umetne golobe v Ljubljani. Prireditelj LZS.

Tekmovanje za prvenstvo področnih LZ

LZ Idrija: 23. junija v Črnem vrhu nad Idrijo;

ZLD Ljubljana: v juniju na strelišču LZS v Ljubljani;

LZ Novo mesto: v juniju na strelišču v Novem mestu;

LZ Prekmurje: 2. junija v Murski Soboti;

LZ Ptuj: 2. junija v Ptuju.

Strelska komisija LZS

Jubilanti

Alojz Bukovec — 80-letnik, častni član LD Velika Loka, 60 let lovec in soustanovitelj te družine, bil član UO, predsednik disciplinskega sodišča in nadzornega odbora. Med okupacijo je bil aktiven član OF in aktivist NOB, le srečno naključje ga je rešilo pred puškami domobrancev. Uglednemu in priljubljenemu tovarišu Lojzetu želimo še mnogo zdravih in srečnih let med nami!

Člani LD Velika Loka — C. V.

Blaž Horvat, častni član LD Žetale, 75-letnik in 55 l. lovec, dolga leta starešina in član UO LD, še vedno aktiven lovec. Spoštovanemu lovskemu tovarišu želimo še mnogo prijetnih uric med lovskimi tovariši in vedno ravne cevi!

LD Žetale — V. Ž.

Janez Dečman, član LD Gornji grad, ima sedem križev, soustanovitelj LD, odlikovan za požrtvovalno delo in že pol stoletja lovec. Želimo mu še mnogo let lovskega zadovoljstva v gozdovih Menine in Kašnega vrha!

Člani LD Gornji grad

Jože Kastelic, član LD Gorjanci, 60-letnik, čez 40 let lovec, več let starešina in gospodar družine. Vedremu in priljubljenemu lovskemu tovarišu želimo še mnogo lovskega užitka v gorjanskih gozdovih!

LD Gorjanci

Umrli

Maks Ferjančič, častni član in soustanovitelj LD »Erzelj Tabor«, dolga leta med vodilnimi člani družine, je v 58. letu starosti umrl. Zglednemu lovcu in tovarišu iskrena hvala za požrtvovalno delo in časten spomin!

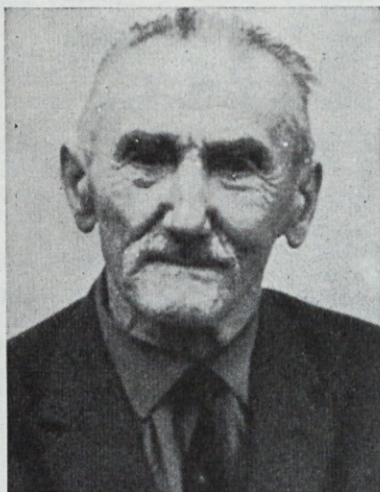
LD »Erzelj-Tabor« — M. B.

Andrej Perko je avgusta lani nenadoma umrl, star 57 let, član naše LD in generalni direktor kreditne banke in hranilnice v Ljubljani. Lovci smo z njim izgubili dobrega in iskrenega tovariša, slovensko bančništvo pa enega svojih najvidnejših in najbolj prizadevnih delavcev.

Že oče mu je v rani mladosti usmerjal korak k lovstvu in mu razkrival skrivnosti narave. Kot

sin delavske družine je bil vse- skozi napreden in se je takoj leta 1941 vključil v NOV. Po osvoboditvi je najprej služboval v Trstu in nato v Ljubljani. Ob napornem delu je večkrat našel čas, da si nabere novih moči v loviš- ču rodnega kraja. Nikoli mu ni zmanjkalo vedrega lovskega hu- morja. Visoko je cenil pravično izvajanje lova, posebno pa stare lovske šege in navade. Priljubljenega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Rakek — S. J.

Ivan Piskernik, član LD Gornji grad, je v 83. letu starosti nenad- no preminil. Doma iz Železne Kaple na Koroškem je bil od mladih nog lovec, odlikovan z zna- kom za zasluge. Dragemu lovske- mu tovarišu trajen in časten spomin!

LD Gornji grad

Jože Proje, član LD Mislinja, lo- vec od leta 1930, je v 66. letu sta- rostosti preminil. Požrtvovalnemu tovarišu iskrena hvala za njego- vo delo in časten spomin!

Člani LD Mislinja — F. D.

Franc Esih, član LD Log v Šent- vidu pri Grobelnem in 60 let lo- vec, je v 81. letu za vedno zapu- stil lovsko bratovščino. Spošto- vanega pokojnika bomo ohranili v častnem spominu!

LD Log — K.

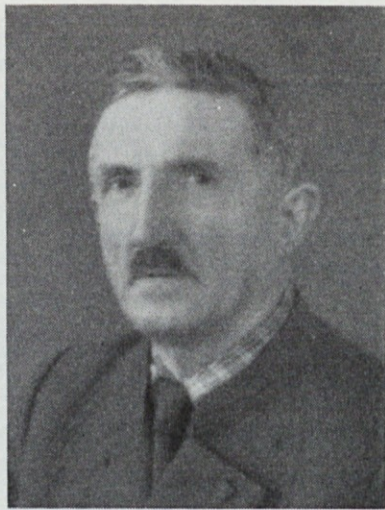
Vid Kušljan, član LD Tomišelj, je v 51. letu starosti podlegel za- vratni bolezni. Pokojnik je bil nosilec Partizanske spomenice 1941, več drugih vojaških odliko- vanj in lovskega znaka za za- sluge. Člani LD Tomišelj in Šent- jernej, ohranijo dobrega lovca in pristrčnega prijatelja v častnem spominu!

LD Tomišelj

Štrukelj Lovro, član in soustano- vitelj LD Rakek, dolgoletni član nadzornega odbora, je v 72. letu starosti podlegel zahrbtni bolezni. V lovske vrste je stopil že leta 1922. Bil je splošno priljubljen in s svojim humorjem vedno do- brodošel v lovski bratovščini. Dobremu in iskrenemu tovarišu svetel in trajen spomin.

LD Rakek — S. J.

Anton Avsenik, član LD »Begun- jšica«, je umrl v 72. letu. Pokoj- nik je bil 35 let lovec, iskren in spoštovan lovski tovariš, široko razgledan, napreden gospodar. Dragi Tone, naj Ti bo lahka go- renjska zemlja!

LD »Begunjščica«

Jože Cvenkelj iz Peračice, član LD »Begunjščica«, je v starosti 70 let umrl. Lovec je bil 50 let in dober učitelj mladim lovcem, po svoji močnatosti, iskrenem tova- rištvu pa znan in spoštovan daleč naokrog. Ob odprtem grobu mu je spregovoril tudi njegov lovski tovariš prof. Stanko Lapuh, strelj iz lovskih pušk pa so naznanili, da je odšel v večna lovišča velik ljubitelj širnih gozdov in divjadi. Dragi Joža, naj Ti bo pod zeleno Dobroč miren pokoj!

LD »Begunjščica«

Lovska kinologija

Letos mednarodna razstava psov v Ljubljani

Kinološka zveza Slovenije bo pri- redila 14. in 15. septembra v športni dvorani Tivoli medna- rodno razstavo psov vseh pasem. Zadnja republiška razstava v Ljubljani je bila leta 1959. Vzrok, da za njo doslej še ni bilo nobene take razstave, so bile težave za prostor in pomanjkanje finanč- nih sredstev. V letošnjem letu pa se nam je posrečilo dobiti raz- stavni prostor v športni dvorani Tivoli, finančna sredstva pa s pomočjo lovskih družin in mest- nega sveta.

Ta važna prireditev bo dala mož- nost za poglobitev sodelovanja z inozemskimi kinološkimi organi- zacijami, prav tako pa bo poživila uvoz raznih vrst psov za osve- žitev krvi.

Za to razstavo v Ljubljani je veliko zanimanja v Italiji, Avstri- ji, Češkoslovaški, Poljski Madžar- ski in obeh nemških republikah. Prav zaradi tega je pričakovati

veliko udeležbo inozemskim razstavljalcev, seveda tudi domačih. Več o razstavi bo objavljeno v naslednjih številkah »Lovca«.

Pripravljalni odbor
za razstavo

Mednarodna razstava psov v Opatiji

Po uspeli lanskoletni majski mednarodni razstavi v Opatiji sta se Kinološka zveza Hrvatske in Kinološko društvo Opatija odločila, da tudi letos — 11. in 12. maja — organizirata mednarodno razstavo psov vseh pasem, prav tako v »Pozornici« v Opatiji. Mednarodna kinološka zveza (Federation Chynologique Internationale) v Bruslju je prireditelju priznala pravico razstavljenim psom podeliti najvišje ocene in naslove (CACIB, CAC, itd.).

Poročajo, da se za razstavo zelo zanimajo tudi v Avstriji, Italiji na Madžarskem, Českoslovaškem in drugod. Seveda se bodo razstave udeležili tudi ljubitelji psov iz Slovenije — nekateri kot razstavljalci, nekateri kot opazovalci. Za sodnike so predvideni: Franjo Strunjak in Tibor Lovrenčič iz Zagreba, inž. Ilija Drozdovski iz Skopja, dr. Tibor Brody iz Budimpešte, Helmut Suppan iz Tullna, dr. Egisto Rasia d. P. iz Vicenze in Franjo Bulc ter Teodor Drenig iz Ljubljane.

Ker je Opatija znana kot privlačno letovišče, je razstava pomemna tudi v turističnem pogledu. Zato je razumljivo, da prireditelju nudi finančno pomoč tudi tamkajšnje turistično društvo.

-elf-

Poživimo Društvo brak-jazbečar!

Brez dvoma je bilo Društvo brak-jazbečar eno najbolj delavnih društev kinološke organizacije. Ustanovljeno je bilo 8. IX. 1952 in se je predvsem prizadevalo, da po vojni iz preostalih psov vzredi in vzgoji kar najbolj uporabne pse čiste pasme.

Velika zasluga upravnega odbora je, da so bila izdana taka vzrejna pravila, po katerih so lahko prečistili plemenski izbor brak-jazbečarjev. Zasluga članov društva pa je bila, da so ta pravila podprli in vzgajali pse, kakršne uporabljamo danes na naših lovih.

Vendar se delo društva s tem ni omejilo. Doseglo je deloma celo

to, da smejo biti v glavnem plemenjaki le tisti psi in psice, ki so uspešno prestali vzrejno preizkušnjo. Edino s takim načinom vzreje dobimo lovsko polnovredne pse.

Da so bili člani seznanjeni z delom društva, je le-to izdajalo letna poročila o zborih, tekmah, ocenjevanjih, leglih, članih, ter tudi praktična navodila za šolanje psov te pasme.

Delo društva je v zadnjem času nekoliko zamrlo, verjetno zaradi razdrobljenosti članstva. Vendar to ne sme biti razlog, da delo društva ne bi poživili in člane ponovno povezali v skupni skrbi za vzrejo in vzgojo priljubljenega nam psa.

Pozivamo vse vzreditelje, vodnike in ljubitelje našega dobrega lovskega pomočnika in spremljevalca v lovišču brak-jazbečarja, da se ponovno vključijo v delo društva, da postanejo njegovi aktivni člani. Ker je v mesecu maju predviden občni zbor društva, prosimo, da pošljete prijave čimprej na naslov: inž. Henrik Vadnov, Ljubljana, Fabianijeva 13.

DBJ

Debatni kinološki večeri

Društvo ljubiteljev ptičarjev je s Klubom za vzrejo športnih in službenih psov organiziralo štiri debatne večere in sicer 21. XI. 1967, 8. I., 5. II. in 4. III. 1968. Na teh večerih so bili prosti pogovori o vzreji, vzgoji in šolanju psov za okrepitev dela v kinološki organizaciji. Ti večeri so bili zelo dobro obiskani, z velikim zanimanjem za postavljene teme. Poprečna udeležba je bila 50 oseb. Večere je vodil predsednik DLP Vladimir Pleničar. O pasjih boleznih in zdravljenju je govoril dr. Simčič, o organizaciji Kluba športnih psov Janez Hojan, o lovskih psih pa so razpravljali: Vladimir Pleničar, Bogdan Sežun, Ljuba Zadnik, Jože Škofic, Jurij Verovšek, Pavel Cvenkel in Ivan Caf. Zadnji večer je tovariš Zidar predvajal film o šolanju športnih psov in o razstavah na Dunaju in v Pragi. Sledili so še Pleničarjevi in Perčičevi diapozitivi o pregledih in tekmah lovskih psov. Uspeša prireditelj je bila zaključena z družabnim večerom, ki se ga je udeležil tudi predsednik KZS Franjo Bulc. Debatni večeri se bodo nadaljevali jeseni.

Društvo ljubiteljev ptičarjev

Imena psov

V. P.

C

Caca	Cesar	Cinko
Caci	Cezar	Ciper
Cajka	Cibo	Cipko
Cakan	Cica	Citron
Cana	Ciba	Ciga
Cani	Cigo	Cula
Canko	Cika	Culka
Can	Cikla	Cuni
Canja	Ciklon	Cuna
Canka	Cikra	Cveta
Car	Cikrič	Cvetko
Cari	Cina	Cveto
Celka	Cino	Cvitar
Cekl	Cinka	

Č

Čaba	Čef	Čina
Čaban	Ček	Čika
Čajka	Čerik	Čira
Čajko	Čenka	Čita
Čaho	Čerka	Čito
Čapan	Čerkes	Čivka
Čap	Čiba	Čoma
Čar	Čibo	Čon
Čara	Čibka	Črna
Čarna	Čiča	Črtan
Čaruga	Čičo	Čude
Časna	Čifa	Čudi
Čato	Čiga	Čuna
Čauka	Čigo	Čuka
Čebo	Čigra	Čula
Čedna	Čikoš	Čuli
Čedo	Čila	Čurka
Čefa	Čiko	Čuva

D

Dabi	Damna	Delim
Dabo	Dan	Dela
Dafin	Danda	Demon
Dafir	Dandi	Denti
Dafna	Dane	Dento
Daga	Dago	Denka
Dagi	Dada	Dena
Dagica	Dana	Deran
Dago	Danka	Derin
Dagič	Danko	Desa
Dagma	Dar	Despo
Dagman	Dara	Deva
Dagmar	Darda	Dia
Dagra	Daris	Diana
Dajka	Darjan	Dična
Dajko	Darjana	Dični
Daka	Dara	Dida
Dakar	Daro	Dijan
Dalina	Dasa	Dijana
Dalisa	Daso	Dik
Daloš	Davin	Dika
Dama	Davor	Diko
Damika	Dečko	Dila
Damin	Delfin	Dim
Damina	Delja	Diva
Damir	Deli	

(Se nadaljuje)

Prijavljena legla za maj 1968

1. Nemški prepeličarji:

Lord v. d. Buchenrauche JRP Pr 12, bil na tekmi — Hitra Šmohorska JRP Pr 08, leglo 7. 5., vzr. Albert Klančnik, Rogaška Slatina 60.

2. Koker španjeli:

Eri Vojniški JRŠK 630 — Diba Mladinska JRŠK 513, bila na tekmi, leglo 20. 4., vzr. Karl Somrak, Maribor, Jančarjeva 2.
Per JRŠK 497, — Rička JRŠK 498, leglo 23. 4., vzr. Franc Podlogar, Vel. Ločnik 9, p. Turjak.
Ego Vojniški JRŠK 621 — Dina JRŠK 623, leglo 13. 5., vzr. Peter Pušlar, Ljubljana, Ob dolenski železnici 3.
Demon Uskovniški JRŠK 596 — Clasi JRŠK 544, leglo 8. 5., vzr. Cvetko Doplihar, Celje, Adamičeva 1.

3. Springer španjeli:

Jago Novogorski JRŠŠ 73 — Cuka Pokoška JRŠŠ 131, leglo 15. 5., vzr. Vili Reisman, Strug 21, p. Makole.
Dik JRŠŠ 123 — Bara JRŠŠ 142, leglo 9. 4., vzr. Gabrijela Straus, Tacen 59, p. Šentvid nad Ljubljano.

4. Nemški kdl. ptičarji:

Agan (Lisko) JRPki 4419 — Bela (Džina) JRPki 3636, leglo 3. 4., vzr. Franc Rakuša, Sela 37, p. Hajdina.
Aras Prulski JRPki 3764 — Bistra JRPki 4651, bila na tekmi, leglo 19. 5., vzr. Rudolf Bernik, Ljubljana, Podutik, Novo naselje 9.
Agan JRPki 4419 — Ada JRPki 4055, leglo 24. 3., vzr. Drago Klobučar, Središče ob Dravi 153.
Car Dragočovski JRPki 4297 — Cita Trgoviška JRPki 4047, leglo 23. 5., vzr. Anton Kirbiš, Starše 76 d, p. Starše.
Brik JRPki 3915 — Cokla JRPki 4592, leglo 18. 5., vzr. Drago Jazbec, Kranj, Valjavčeva 3.
As JRPki 3320, bil na tekmi — Bilka JRPki 4045, leglo 29. 3., vzr. Srečko Gojčič, Miklavž 22, p. Hoče.
Caba Puconska JRPki 4431 — Cet Dragočovski JRPki 4002, bil na tekmi, leglo 22. 3., vzr. Stanko Badalič, Osek 27, p. Šempas.
Ali v. d. Schneerose JRPki 3822, bil na tekmi — Beba JRPki 4463, leglo 11. 5., vzr. Bronislav Oražem, Ljubljana, Prešernova 12.
Asko JRPki 3487 — Beba JRPki 2948, leglo 15. 2., vzr. Pavel Kaluža, Senožec 28.
Ringo Borovski JRPki 4775, bil na tekmi — Branka JRPki 4790, bila

na tekmi, leglo 5. 4., vzr. Štefan Hajduk, Murska Sobota, Kopaška 5/a.

5. Nemški resasti ptičarji:

Cilo RMPri 97 — Dina Krimaska JRPri 1201, leglo 27. 4., vzr. Tine Gubanc, Mengeš, Tomšičeva.
Tar JRPri 1479, bil na tekmi — Čeda Polenska JRPri 868, CACIB, bila na tekmi, leglo 1. 5., vzr. Martin Klemenčič, Ptuj, Rabeljčja vas 10.
Dax v. Düsseldorf JRPri 1202, bil na tekmi — Lonka Leščanska JRPri 1664, leglo 13. 5., vzr. Janez Teran, Pristava 6, Tržič.
Luks Bičevski JRPri 1686 — Ajda Ledavska JRPri 1468, bila na tekmi, leglo 10. 5., vzr. Ivo Šuligoj, Celje, Miklošičeva 11.
Dax v. Düsseldorf, bil na tekmi JRPri 1202 — Bina Jelenska JRPri 1792, leglo 10. 5., vzr. Ciril Pogačar, Ljubljana, Prijateljstva 19.

6. Epagneul bretoni:

Par Vipavski JRP EB 194 — Bijana JRP EB 201, leglo 26. 5., vzr. Jože Rebek, Vrtovin 65, Črniče.

7. Lovski terierji:

Krt Pobreški JRLT 3236 — Aga Martjanska JRLT 3243, bila na tekmi, leglo 18. 4., vzr. prim. dr. Gabrijel Kastelic, Murska Sobota.
Medo JRLT 3335 — Kela JRLT 1828, leglo 27. 5., vzr. Janez Stremfel, Orehek 24, p. Cerkno.
Vrisk Reseniški JRLT 2602, bil na tekmi — Censka JRLT 2683, leglo 29. 4., vzr. Zofka Šijanec, Muta 144.
Hanko v. Oetscherhof JRLT 885 — Papsi V. Mitteregg JRLT 2464, bila na tekmi, leglo 21. 5., vzr. Matko Goršek, Maribor, Zele-na ul. 25.
Krt Pobreški JRLT 3236 — Rina JRLT 2364, leglo 10. 5., vzr. Vida Bolko, Laze 1, p. Dramlje.
Igo Travnogorski JRLT 2906 — Miška JRLT 3337, leglo 18. 4., vzr. Valentin Brus, Idrija, Rožna 17.
Poki Atovski JRLT 3307 — Rina JRLT 2957, leglo 1. 5., vzr. Aleksander Kološa, Pordašinci 6, p. Prosenjakovci.
Hanko v. Oetscherhof JRLT 885, bil na tekmi — Drina Bolfenška RMLT 2259, leglo 26. 4., vzr. Jože Obreht, Radvanje, Maribor, Pot na Okope 31.
Ramon Rodiški JRLT 2337 — Besa JRLT 2911, bila na tekmi, leglo 17. 3., vzr. Tone Peskar, Ljubljana, Šišenska 127.
Dik JRLT 3251 — Bibi JRLT 3255, bila na tekmi, leglo 1. 5., vzr. Alojz Turšič, Ljubljana, Tito-va 23/a.

Jon JRLT 2702 — Bistra JRLT 3246, leglo 22. 3., vzr. Izidor Cesen, Gradišče 47, Vipava.

8. Braki jazbečarji:

Cari JRBj 1528 — Beba JRBj 1297, leglo 23. 4., vzr. Ivan Meserko, Krmelj 34, p. Krmelj na Dolenskem.
Dara JRBj 1394 — Cina Bohinjska JRBj 1603, leglo 29. 5., vzr. Jože Marolt, Podžaga 2, p. Vel. Lašče.
Bodo JRBj 1480, bil na tekmi — Beta JRBj 1048, bila na tekmi, leglo 15. 5., vzr. Franc Prijatelj, Velike Poljane 20.
Cigo JRBj 1797 — Bora JRBj 179, leglo 25. 5., vzr. Rudi Peternel, Jesenice 1, p. Cerkno.
Los JRBj 2066 — Bina JRBj 1650, leglo 18. 4., vzr. Lado Penko, Zagorje 86, Pivka.
Edi Bohinjski JRBj 1775 — Ada JRBj 1103, leglo 16. 5., vzr. Klemen Rabič, Stara Fužina 70, p. St. Fužina.
Bil Žalski JRBj 1686 — Bera JRBj 1155, leglo 14. 4., vzr. Martin Lubas, Vuženica 65, Zeleni vrh.
Aron JRBj 1747 — Brina JRBj 1891, leglo 28. 4., vzr. Aleksander Mole, Gomila 7, p. Mirna.
Aron JRBj 1747 — Ciba Šmartinska JRBj 1608, leglo 22. 4., vzr. Franc Gorjup, Moravče 30.
Jago JRBj 1303 — Rika JRBj 1318, leglo 8. 4., vzr. Stane Jazbinšek, Golobinjek 6, p. Planina.
Ber Žalski JRBj 1685 — Cara JRBj 2073, leglo 23. 4., vzr. Milan Drnovšek, Bevško 19, p. Trbovlje.
Blitz v. d. Glan OeHZB 3872 — Iris Vinarska JRBj 1458, leglo 4. 5., vzr. Julij ing. Uršič, Maribor, Ribniško selo 23.
Daro JRBj 1394 — Bistra JRBj 1611, bila na tekmi, leglo 13. 4., vzr. Alojz Centa, Kot 3, p. Vel. Nedelja.
Bil Šmartinski JRBj 1439 — Bonka JRBj 1614, leglo 8. 4., vzr. Alojz Novak, Lesce 31 pri Bledu.

9. Kdl. istrski goniči:

Šapko JRGki 5264 — Bistra JRGki 5378, leglo 6. 5., vzr. Franc Grajner, Trbovlje, Trg Franca Fakina 14.
Brko JRGki 3831 — Bujna JRGki 4036, leglo 20. 5., vzr. Alojz Podbregar, Podvolovljek 23, Luče.
Divko JRGki 4127 — Cveta JRGki 4093, leglo 21. 5., vzr. Venceslav Gasar, Cerkno, p. Cerkno.
Dik JRGki 5473 — Holka Travnogorska JRGki 5387, leglo 24. 4., vzr. Franc Vesel, Zamostec 56, p. Sodražica.
Dik JRGki 5473 — Cedra JRGki 3643, leglo 20. 5., vzr. Franc Oswald, Draga.
Divko JRGki 4127 — Divna JRGki 3983, leglo 18. 5., vzr. Ja-

kob Peternel, Hotavlje 30, p. Poljane nad Skofjo Loko.

Dinko JRGki 3702 — Aga JRGki 4840, leglo 4. 5., vzr. Stane Hribnik, Puštal 83, Škofja Loka.

Dor JRGki 5370 — Dina JRGki 4756, leglo 18. 5., vzr. Franc Marikič, Podbrezje 121, p. Duplje.

Lord JRGki 3693 — Lici JRGki 4517, leglo 10. 4., vzr. Alojz Turk, Potočna vas 16, p. Novo mesto. Bojko JRGki 5390 — Era Roška JRGki 4657, leglo 15. 4., vzr. Jože Boldan, Kočevje, Cankarjeva 7.

10. Resasti istrski goniči:

Atoš JRGri 1171, bil na tekmi — Pia JRGri 1138, leglo 1. maja, vzr. Viktor Kavčič, Cerkno 156, Cerkno.

Bobi JRGri 1118 — Cica JRGri 1372, leglo 16. 5., vzr. Jakob Turk, Lazac, Draga.

Barčo JRGri 1463 — Glasna Turjaška JRGri 1462, leglo 13. maja, vzr. Rajko Močnik, Idrija, Vojkova 12.

11. Posavski goniči:

Živko JRGp 3756 — Bara JRGp 7009, leglo 21. 4., vzr. Franc Mencinger, Mislinja 90.

Ago Podvinski JRGp 6686 — Divna JRGp 3781, leglo 28. 4., vzr. Janko Izlakar, Podšentjur 12, p. Litija.

Živko JRGp 3756 — Bojka RMGp 968, leglo 8. 5., vzr. Anton Prednik, Podgorje 8, p. Slovenj Gradec. Ali Podvinski JRGp 6318 — Beba JRGp 4902, leglo 17. 5., vzr. Božo Burazar, Črnomelj, Zadruga c. 9.

Živko JRGp 3756 — Blanka JRGp 4912, leglo 6. 5., vzr. Boris Ferlinec, Celje, Dečkova c.

Nova sodniška pripravnika

za ocenjevanje zunanosti in dela angleških ptičarjev: Mirko Fluher, Slivnica 38, p. Orehova vas; za ocenjevanje zunanosti XI. grupe — ovčarski in pastirski psi: Boris Bertoncej, Ljubljana, Streliška ulica 9.

Prijavljeni in zaščiteni psarni

»Raskovška« za jamarje, lastnik Andrej Tollazzi, Dol. Logatec 34. »Z Bavarskega dvora« za jazbečarje, lastnik Franc Friškovec, Maribor, Valvazorjeva 10.

Kinološka zveza Slovenije

Šaljive

Dedku za lahko noč

Mala Barbka zaspančka le, če ji dedek pripoveduje pravljice o Biderbavcu, ki da ima svojo kajžico v Pohorju, kjer pase svoje srnice... Barbka zapre očke in dedek gre tiho iz sobe. Ko zapira vrata, Barbka že spet kliče dedka.

»No, kaj je, kaj?« vpraša dedek.

»Kam pojdeš zjutraj?«

»Za divjimi prašiči.«

»Veš kaj, dedek, ustrelji tako velikega, kot si ti.«

Fr.

Strah

Neka ženska je vsa preplašena pribežala pred skupino lovcev. »Oh, sreča, da vas vidim! Komaj sem ušla volkovom, več ko sto jih je bilo v tistile dolini.«

Lovci so se čudili, ker v njihovem kraju ni bilo slišati, da bi se bili pojavili volkovi, v takem številu pa sploh ne. Pa ji reče eden: »Najbrž si se zmotila, verjetno jih je bilo manj?«

Nekaj časa je molčala, nato pa odvrnila: »Petdeset jih je bilo pa res.«

Kazalo je, da bo še zmanjšala število, pa so jo vprašali še drugi. Vsakemu je popustila približno za polovico. Opazila je, da se ji muzajo in zato je naglo odšla, rekoč: »Šumelo je pa res!«

Jana

Pred izpitom